

NEDRE JUSTITIEREVISIONENS
UNDERDÅNIGA UTLÅTANDE

ÖFVER

LÖNEREGLERINGSKOMMITTÉNS

DEN 14 MAJ 1910

AFGIFNA UNDERDÅNIGA BETÄNKANDE
ANGÅENDE REGLERING AF LÖNEFÖRHÅLLANDEN M. M.

VID

NEDRE JUSTITIEREVISIONEN

STOCKHOLM 1911
ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG

Till Konungen.

Sedan den af Eders Kungl. Maj:t den 3 oktober 1902 tillsatta kommitté, som fått i uppdrag att afgifva underdånigt utlåtande och förslag rörande reglering af statens ämbetsverks och myndigheters löne-

förhållanden med mera, med underdånig skrifvelse den 14 maj 1910 till Eders Kungl. Maj:t öfverlämnat betänkande med förslag i nämnda hänseende beträffande nedre justitierevisionen, har Eders Kungl. Maj:t genom nådig remiss den 18 juni 1910 anbefallt nedre revisionen att före den 1 påföljande oktober afgifva underdånigt utlåtande öfver öfverförmälda betänkande; och får nedre revisionen till åtlydnad häraf i underdånighet anföra följande.

*Revisions-
sekreterarnes
antal.*

Beträffande revisionssekreterarne har kommittén funnit ett antal af 20 vara af konstant behof påkalladt och att förty alla dessa böra förses med fullmakt eller konstitutiorial.

Det torde i fråga om ämbets- och tjänstemäns anställning vara en allmänt erkänd regel — hvars riktighet kommittén ju ock vitsordar — att ett konstant behof af arbetskraft bör fyllas af befattningshafvare med anställning å stat. Då nu kommittén ansett sig böra tillmötesgå revisionssekreterarnes kraf på årlig semester och då det behof af ökade arbetskrafter inom nedre revisionen, som häraf blifver en följd, uppenbarligen är af konstant art, hade det varit att förvänta, att kommittén föreslagit en motsvarande ökning af antalet fast anställda revisionssekreterare, men har kommittén i stället utan närmare angifvande af några skäl förordnat anställande af tillförordnade vikarier.

Då någon giltig anledning till afvikelse från nyssnämnda, allmänt erkända och på synnerligen goda grunder fotade regel icke torde i förevarande fall kunna påvisas, hemställer nedre revisionen, att behofvet af ökad arbetskraft måtte fyllas medelst anställande på stat af erforderligt antal revisionssekreterare.

Kommittén har ej angifvit, hvilket antal vikarierande revisionssekreterare den ansett erforderligt för beredande af den föreslagna semestern, men på grund af hvad kommittén yttrar om beloppet af vikariatsersättningar kan antagas, att kommittén ansett vikarierna kunna vara 3, två förordnade för hela året och en för sex månader. Att anordna dessa tillförordnade revisionssekreterares verksamhet på det sätt, att de skulle i tur och ordning tjänstgöra sex veckor för en hvar af de på stat anställda revisionssekreterarne, lärer möta oöfvervinnerliga svårigheter af praktisk art, och därför måste uppenbarligen de tillförordnade revisionssekreterarne beträffande arbetets anordnande likställas med de på stat anställda samt således erhålla hvar sin rotel jämte nödiga biträden. Huru kommittén tänkt sig, att detta skulle ordnas, framgår icke af betänkandet.

Nedre revisionen tillåter sig vidare erinra, att en semester af 1 1/2

månad ingalunda kan beredas genom den af kommittén föreslagna ökning af arbetskrafterna. Nedre revisionen anser, att, utöfver af kommittén föreslagna tjugu revisionssekreterare, ytterligare fyra böra för nu ifrågasvarande ändamål på stat anställas, därvid dock beräknats, att en revisionssekreterare, hvilken på sätt nedan närmare utvecklas skulle vara ordförande i nedre revisionen, bör erhålla endast half föredragningssskyldighet. I fråga om grunderna för nyss uttalade åsikt hänvisas till bifogade, af undertecknad Cederström gjorda utredning. Nedre revisionen framhåller härvid, att i denna kalkyl beräknats, att 20 dagars föredragningssskyldighet årligen skall fortfarande fullgöras af den extra revisionssekreterare, som hvarje år från och med 1906 varit förordnad att föredraga mål af så stor omfattning, att innehafvarne af de rotlar, hvarå målen lottats, icke ansetts hinna bereda dem utan eftersättande af öfriga ämbetsgöromål.

I detta sammanhang må erinras, att det belopp, kommittén synes hafva beräknat till ersättning åt de vikarierande revisionssekreterarne, eller 6,250 kronor, motsvarande revisionssekreterares tjänstgöringspenningar för 2 ½ år, uppenbarligen är otillräckligt, i synnerhet om andra personer än hofrättsråd förordnas till vikarier, och måste alltså, därest semester skall beredas revisionssekreterarne på det sätt, kommittén tänkt sig, afsevärdt större belopp beräknas till vikariatsersättningar.

Kommittén har ansett, att revisionssekreteraretjänsten efter allmänt vedertagna regler bör förrättas af ordinarie ämbetsmän. Nedre revisionen ansluter sig till denna uppfattning. Emellertid har kommittén föreslagit, att af det antal revisionssekreterare, som kommittén funnit vara af konstant behof påkalladt, eller 20 stycken, 8 och således mera än en tredjedel skola tillsättas medelst konstitutorial. Såsom skäl härför har kommittén anfört, att ju högre antalet ordinarie revisionssekreterare sättes, desto större blir svårigheten att placera dem, då de vid tilltagande ålder ej vidare äro i stånd att på ett fullt tillfredsställande sätt sköta sina viktiga och ansträngande uppgifter. Hvad sålunda anförts synes icke vara af beskaffenhet att böra föranleda undantag från nyss omnämnda, allmänt vedertagna regler eller kunna rättfärdiga en åtgärd, som står i strid mot den i § 36 regeringsformen meddelade föreskrift. Hitintills har det icke mött svårighet att bereda revisionssekreterarne befordran eller eljest förflyttning till mindre ansträngande befattning långt innan deras krafter visat sig otillräckliga, och äfven för framtiden torde man ej behöfva hysa någon farhåga i berörda hänseende, i synnerhet om erforderliga åtgärder vidtagas för att minska revisionssekreterarnes arbetsbörda.

På sätt i kommitténs betänkande anförts, tillkommo revisionssekreterare, tillsatta medelst konstitutorial, efter beslut vid riksdagen 1859—1860 och samtidigt med det att justitierådens antal ökades från tolf till sexton. Skälet, hvarför denna form för anställande af revisionssekreterare valdes, var, att med afseende å möjligheten af en blifvande reduktion den då behöfliga förstärkningen af nedre revisionen ansågs böra tillvägbringas genom förordnanden på obestämd tid. Senare har såsom skäl för anställande af konstituerade revisionssekreterare anförts, att revisionssekreterareämbetet kräfvor egenskaper, hvilka svårligen kunna med säkerhet bedömas utan profvet af ämbetets utöfning under någon tid, hvadan det är önskvärdt, att tillfälle till sådan profvotid beredes genom konstitutorial, innan fullmakt meddelas å ämbetet.

Enligt nedre revisionens åsikt kunna andra giltiga skäl för tillvaron af revisionssekreterare med konstitutorial icke framläggas än de båda nyss omförmälda: möjligheten af blifvande reduktion samt nödvändigheten af viss profvotid. I fråga om erforderlig profvotid torde densamma ej behöfva sättas längre än till två år. Innan någon för närvarande erhåller konstitutorial, måste han en ej ringa tid, i allmänhet ej understigande två år, tjänstgöra såsom tillförordnad revisionssekreterare, hvilket förhållande äfven för framtiden med all säkerhet kommer att fortfara. Af de nuvarande 14 ordinarie och konstituerade revisionssekreterarne åtnjuta nio stadigvarande ledighet för andra uppdrag och ytterligare en revisionssekreterare har kortare perioder under de sista åren varit ledig af samma skäl. Erinras må, att Eders Kungl. Maj:t flera gånger under de senare åren för erhållande af biträde vid lagstiftningsarbete till revisionssekreterare befordrat personer, hvilka aldrig, vare sig före eller efter denna befordran, tjänstgjort i nedre revisionen, samt att i följd häraf de tjänstgörande revisionssekreterarne få vänta på befordran än längre tid, än hvad eljest skulle varit fallet. På det att profvotiden under alla förhållanden måtte blifva tillräckligt lång, föreslår nedre revisionen, att af de 24 revisionssekreterare, som enligt nedre revisionens åsikt böra finnas, 18 förses med fullmakt och 6 med konstitutorial. Hvad beträffar möjligheten af framtida reduktion utaf revisionssekreterarnes antal kan man med fullt fog antaga, att, om någon sådan reduktion under de närmaste årtiondena finnes utförbar, hvilket synes föga troligt, densamma dock under inga förhållanden kan sträcka sig längre, än att antalet revisionssekreterare blir 18. Skulle emellertid mot all sannolikhet ytterligare reduktion blifva möjlig, kommer behovet häraf i allt fall att fullt motsvaras af den blifvande afgången inom revisionssekreteraregraden.

I detta sammanhang synes böra påminnas, hurusom nedre revisionen i underdånig skrifvelse den 17 maj 1902 förklarar sig anse intet skäl föreligga för bibehållande af de konstituerade revisionssekreterarnes klass samt hemställt, att i staten för nedre revisionen i stället för de konstituerade revisionssekreterarnes arvoden måtte uppföras aflöning till motsvarande antal ordinarie revisionssekreterare. Äfven i den uti november 1905 af de tjänstgörande revisionssekreterarne gjorda underdåniga hemställan om vissa förbättringar med afseende å förhållandena inom nedre revisionen har framhållits behofvet af ordinarie revisionssekreterares anställande till så stort antal, som det erfordras föredragande i högsta domstolen.

Beträffande kommitténs förslag i fråga om revisionssekreterarnes löner finner nedre revisionen detsamma ingalunda motsvara nedre revisionens kraf på en effektiv löneförbättring, helst enligt detta förslag aflöningsförhållandena skulle blifva betydligt sämre, än hvad statsrådet och chefen för justitiedepartementet i yttrande till statsrådsprotokollet den 12 januari 1909 ställt i utsikt. Nämnde departementschef anförde då, att vid en blifvande definitiv löneroglering för nedre revisionen begynnelseaflöningen för revisionssekreterare å stat åtminstone icke kunde antagas komma att understiga 8,100 kronor.

*Revisions-
sekreterarnes
löner.*

Betydelsen af revisionssekreterarnes arbete och den för rättskipningen i högsta instans synnerligen stora angelägenheten däraf, att revisionssekreteraren tillfredsställande sköter sitt ämbete, äfvensom den tunga arbetsbördan, som nu åligger revisionssekreterarne, hafva upprepade gånger framhållits i kommitténs betänkande. Då ju rättvisa och billighet likaväl som statens eget intresse kräfva, att den ersättning, som lämnas för visst arbete, lämpas efter arbetets betydelse och de kvalifikationer, detsamma kräfver, hade det varit att vänta, att kommittén vid framläggandet af förslag till aflöning åt revisionssekreterarne tagit större hänsyn till dessa ämbetsmäns berättigade anspråk på en verklig förbättring af deras nuvarande, högst otillfredsställande aflöningsförhållanden.

Sedan lång tid tillbaka hafva flera af de ordinarie revisionssekreterareämbetena innehafts af personer, som varit upptagna af annan statstjänst, men bibehållit sina revisionssekreterareämbeten, och någon ändring i detta förhållande läser icke vara att förvänta. Häraf blifver emellertid en nödvändig följd, att den tjänstförrättande revisionssekreteraren under relativt lång tid nödgas tjänstgöra såsom vikarierande och konstituerad revisionssekreterare.

Enligt erfarenhet från senare tider, då proportionen mellan de ordinarie revisionssekreterareämbetena, å ena, samt de konstituerade och de med egen rotel tillförordnade revisionssekreterarne, å andra sidan, varit 8—6 eller, från 1905 till 1909, 8—9 (för närvarande är den 8—12) har den tjänstförrättande revisionssekreteraren i regel först efter 4 år eller därutöfver fått fullmakt å ämbetet.

Om kommitténs förslag genomföres, kommer visserligen antalet ordinarie revisionssekreterare att ökas till tolf, men då, såsom ofvan framhållits, för beredande af den föreslagna semestern antalet rotlar torde böra bestämmas till 24, blefve ju proportionen ungefärligen densamma som före 1909; och då någon större afgang från ordinarie revisionssekreteraregraden än tillföre icke torde kunna påräknas, utan snarare på grund af det ökade antalet revisionssekreterare dessa torde längre tid än förut få kvarstå i tjänsten, innan befordran vinnes, så lär den tjänstförrättande revisionssekreteraren, äfven om den i kommitténs förslag ifrågasatta ökning af de ordinarie revisionssekreterarnes antal kommer till stånd, icke kunna vänta att erhålla fullmakt å tjänsten förr än efter 4 år och därutöfver.

Kommittén vitsordar, att i följd af arbetets uppslitande art det icke kan tänkas, att revisionssekreteraren under längre tid kan kvarstå i sin tjänst. Erfarenheten lär visa, att under senare tiden tjänstgöringen i nedre revisionen endast i undantagsfall utsträckts öfver 7 till 8 år och i många fall varit åtskilligt kortare. I detta sammanhang må här omförmälas, att allt sedan år 1900 ingen såsom föredragande i högsta domstolen tjänstgörande revisionssekreterare uppburit ålders-tillägg.

Under sådana förhållanden lär det kunna med säkerhet antagas, att den af kommittén föreslagna begynnelselönen för de ordinarie revisionssekreterarne kommer att af nedre revisionens ledamöter ernås först mot slutet af deras tjänstgöring, och att bestämmelsen om ålderstillägg endast i sällsynta fall kommer i tillämpning.

Därest det af nedre revisionen framlagda förslag rörande antalet revisionssekreterare och proportionen mellan fullmakter och konstitutorial vinner bifall, kommer ju i detta afseende en afsevärd modifikation till revisionssekreterarnes fördel att äga rum. Men jämväl för detta fall lär fortfarande få antagas, att revisionssekreteraretjänstgöringen i regel icke kommer att utsträckas öfver 7 till 8 år och ofta avslutas åtskilligt tidigare, äfvensom att den tid en ledamot i nedre revisionen måste tjänstgöra såsom vikarierande blifver relativt lång.

Vid nu anförda förhållanden torde det vara skäl att till en början

afgöra, hvilken aflöning som skäligen må anses böra tillkomma den vikarierande revisionssekreteraren.

Lika med kommittén anser nedre revisionen, att vid bestämmandet af revisionssekreterarnes ställning i aflöningshänseende hänsyn bör tagas till den aflöning, som tillkommer hofrätternas ledamöter. Dock får nedre revisionen härvid framhålla, att hofrättsrådets begynnelselöner måste vid jämförelse med aflöningsförmånerna för andra ämbetsmän af samma grad anses mycket knappt tilltagna. I detta afseende åberopar nedre revisionen hvad af chefen för justitiedepartementet vid framläggande af förslag till lönereglering för hofrätterna anförts till stöd för förslaget om högre aflöning.

Nedre revisionen får härvid vidare erinra — hvad ock af chefen för justitiedepartementet vid föredragning i statsrådet den 13 januari 1908 af frågan om tillfälligt lönetillägg åt ordinarie och konstituerade revisionssekreterare betonats — att förordnande såsom revisionssekreterare i allmänhet icke för hofrättsledamoten erbjuder någon väsentlig lockelse, så framt icke genom detta förordnande i och för sig beredes honom sådan ekonomisk fördel, vare sig omedelbart eller åtminstone inom den närmaste framtiden, att den kan anses motväga den ökade arbetsbörd, som genom förordnandets mottagande ålägges honom.

Vikten af revisionssekreterarens ämbete liksom angelägenheten af dess behöriga förvaltning erkännes af kommittén och framgår än ytterligare af yttranden utaf Rikets Ständer och af vederbörande departementschef, hvilka yttranden finnas omförmälda i betänkandet. Å revisionssekreterarne måste också ställas höga fordringar beträffande skicklighet och kunskaper. Att revisionssekreterarens arbete är vida mera ansträngande än hofrättsledamotens torde vara allmänt erkänt och bestyrkes däraf, att hofrättsledamöter ej sällan vägra mottaga erbjudet förordnande inom nedre revisionen eller, såsom ofta varit fallet särskildt under senare tiden, efter ett eller annat års tjänstgöring såsom revisionssekreterare undanbedja sig vidare förordnande. I ett par fall har det till och med inträffat, att hofrättsledamot, som mottagit förordnande såsom revisionssekreterare, efter att hafva börjat sitt arbete och funnit dess ansträngande art, begärt entledigande utan att ens hafva föredragit inför högsta domstolen. Helt visst är det ytterst få af statens ämbets- och tjänstemän, hvilka måste så uteslutande ägna sin tid och sina krafter åt tjänsten, som hvad förhållandet är med revisionssekreterarne. I vanliga fall är det ock omöjligt för revisionssekreteraren att bereda sig extra inkomster, hvilket eljest i ej ringa grad står andra ämbetsmän, äfven i högre ställning, till buds.

Kommittén har fäst stort afseende vid den utsikt till vidare befordran, som tjänstgöring i nedre revisionen visat sig medföra; och synes kommittén härvid hafva haft sin uppmärksamhet hufvudsakligen riktad på befordran till justitieråd eller till någon af de mera lukrativa häradshöfdingebeställningarna. Hvad först angår utsikten till befordran till justitieråd torde densamma, på sätt häradshöfdingen, före detta revisionssekreteraren Warmark i sin till kommitténs protokoll uttalade skiljaktighet närmare utvecklat, uppenbarligen icke böra i någon mån härvid tagas i beräkning. Beträffande utsikten att erhålla en i ekonomiskt afseende gynnsam domsaga torde denna omständighet desto mindre hafva bort af kommittén åberopas, som kommittén själf såsom sannolik framhållit en framtida reglering af häradshöfdingarnes löneförhållanden, som skulle väsentligen inskränka ifrågavarande befordringsmöjlighet. Nedre revisionen vill ingalunda förneka, att med revisionssekreteraretjänsten allt hitintills följt utsikter till befordran och att så tilläfväntys äfven kan blifva förhållandet i framtiden, men nedre revisionen håller före, att vid bestämmande af ämbetsmäns löner hufvudsaklig vikt bör fästas icke vid befordringsmöjligheter, som ju dock alltid måste vara ovissa och beroende på oberäkneliga förhållanden, utan vid det arbete, ämbetet medför, och de kvalifikationer, detsamma kräfver.

Kommittén säger sig vidare förvänta, att för hofrätternas adjungerade ledamöter, hvilka i fråga om aflöning äro sämre ställda än de ordinarie, den af kommittén föreslagna aflöningen för revisionssekreterarne jämte befordringsutsikten skulle utöfva än starkare lockelse än för hofrätternas ordinarie ledamöter. Härvid må erinras, att visserligen under de senare åren adjungerade hofrättsledamöter i ganska stor utsträckning erhållit revisionssekreterareförordnande. Detta förhållande beror emellertid till hufvudsaklig del på den starka ökning, nedre revisionen de senaste åren undergått. Före 1905 har däremot varit regel, att hofrättsledamot varit ordinarie, innan han kommit i tur att få revisionssekreterareförordnande, och det kan med säkerhet antagas, att i framtiden, då normala förhållanden ånyo inträdt, så åter skall blifva fallet, eller åtminstone att den adjungerade hofrättsledamoten, då hans tur att erhålla revisionssekreterareförordnande kommer, befinner sig så nära sin utnämning till hofrättsråd, att någon skillnad i nu förevarande afseende icke torde komma att förefinnas.

Slutligen vill nedre revisionen, hvad angår ledamot vid de utom Stockholm förlagda hofrätterna, erinra, att ett revisionssekreterareförordnande medför betydliga kostnader, för hvilka statsverket icke lämnar någon ersättning. Till sådana kostnader äro att hänföra utgifter för

resor och flyttning samt de betydligt förhöjda lefnadskostnader, som i all synnerhet drabba den gifte hofrättsledamoten, hvilken på grund af dels osäkerheten att erhålla vidare förordnande dels åtskilliga andra omständigheter icke lämpligen kan omedelbart förflytta sin familj till hufvudstaden utan ofta under längre tid nödgas hafva hushåll och bostad såväl där som å annan ort.

På grund af hvad nu anförts anser nedre revisionen, att de vikarie-
rande revisionssekreterarnes aflöning bör beräknas till en början efter 7,500 kronor och, sedan årsförordnande erhållits, efter 8,100 kronor för år.

Enär det synes skäligt, att, såsom hittills, den tjänstförrättande revisionssekreteraren erhåller förbättring i sina lönevillkor, dels då han efter genomgångna pröfningsår erhåller konstitutorial, dels ock då han efter ytterligare någon tids väl vitsordad tjänstgöring ernår fullmakt å ämbetet, hemställer nedre revisionen, att aflöningen för konstituerad revisionssekreterare måtte bestämmas till 8,700 kronor och för ordinarie revisionssekreterare sättas till 9,200 kronor.

Härvid tillåter sig nedre revisionen framhålla, att enligt nu gällande pensionslag revisionssekreterarne, i motsats till hvad förhållandet var, då nuvarande lönestat fastställdes, äro skyldiga att bidraga till sin egen pensionering och i dylikt afseende få utgifva högst afsevärda belopp utan att åtnjuta motsvarande fördel, enär de ju icke kunna tänkas kvarstå i tjänsten till uppnådd pensionsålder.

Då helt visst det kommer att för framtiden inträffa, om ock i undantagsfall, att ordinarie revisionssekreterare kvarstår i tjänsten mera än fem år efter erhållandet af fullmakt, torde ordinarie revisionssekreterare böra berättigas till ett ålderstillägg å 600 kronor att utgå efter fem år. En bestämmelse i dylikt hänseende, hvilken, i enlighet med hvad nedre revisionen förut framhållit, i realiteten skulle innebära, att revisionssekreteraren efter inemot tio års tjänstgöring i nedre revisionen komme i åtnjutande af sagda fördel, skulle vara ägnad att i någon mån motverka allt för täta ombyten bland revisionssekreterarne.

Af revisionssekreterarens löneförmåner synes ett belopp af 6,000 kronor böra utgöra lön, 2,500 kronor tjänstgöringspenningar och 700 kronor ortstillägg. Aflöningen till konstituerad revisionssekreterare lär böra utgå i form af arvode, och torde däraf 2,500 kronor skola anses såsom tjänstgöringspenningar.

Lönens bestämmande på sätt nu föreslagits skulle medföra, *dels* att revisionssekreterarens pension blefve 6,000 kronor, hvilken omständighet emellertid af redan antydt skäl ej kan blifva af vidare betydelse

för det allmänna, *dels ock* att pensionsförhållandena för revisionssekreterares änkor och barn blefve något förmånligare än hvad fallet skulle blifva enligt kommitténs förslag, således en förändring till det bättre i revisionssekreterarens ställning, som skulle ej obetydligt öka utsikterna att förmå dugliga jurister att mottaga fullmakt såsom revisionssekreterare. Ökningen af pensionsafgifterna torde för det allmänna fullt motväga de ökade utgifterna.

Enligt det nu framlagda förslaget komme den ordinarie revisionssekreteraren att i pensionsafgifter årligen erlægga sammanlagdt minst 612 kronor, hvadan hans behållna begynnelselönn skulle, fransedt afdrag för den dryga befordringsafgiften enligt § 14 i reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa, utgöra blott 8,588 kronor.

En jämförelse mellan de nu ifrågasatta löneförmånerna och de inkomster, som en advokat redan efter ganska kort tids verksamhet i allmänhet åtnjuter, torde visa, att hvad nedre revisionen föreslagit ingalunda kan anses för högt. Äfven må framhållas, att numera stats-tjänsten är för juristen långt mindre lockande än förr, då advokatyrket ej hade samma anseende som nu och ej heller i allmänhet beredde sina utföware så stora inkomster, som hvad numera är fallet, samt försäkringsväsendet ej erbjöd nu till buds stående möjligheter att trygga sig för följderna af sjukdom och minskad arbetsförmåga.

Kansliet.

Beträffande organisationen af nedre revisionens kansli, med hvilken benämning här afses justitierevisionsexpeditionens tjänstemän utom de å registratorskontoret anställda, får nedre revisionen i hufvudsak ansluta sig till kommitténs förslag. Gent emot den skiljaktige kommittéledamoten och de meningar, som eljest uttalats i syfte att, med frångående af hittills gällande system, inrätta ett gemensamt kansli, hvarvid det biträde å roteln, som revisionssekreteraren nu har att påräkna från protokollssekreterarens sida, skulle upphöra och ersättas med lägre kvalificerad arbetskraft såsom genom anställande af amanuenser eller renskrifverskor, får nedre revisionen framhålla, att, på det revisionssekreteraren måtte kunna på tillfredsställande sätt sköta sitt ansträngande arbete, hvilket fordrar på samma gång skyndsamhet samt synnerlig ordning och reda, enligt nedre revisionens åsikt är oundgängligen nödvändigt för revisionssekreteraren att å roteln till sitt biträde äga en ordinarie, med arbetet väl förtrogen tjänsteman, försedd med sådan aflöning, att det kan förutsättas, att han ägnar sin hufvudsakliga arbetskraft åt tjänsten. Skälen för denna nedre revisionens åsikt finnas närmare utvecklade i nedre revisionens uti kommitténs betänkande om-

förmälda protokoll af den 18 december 1909, till hvilket nedre revisionen hänvisar.

Revisionssekreterarens oafvisliga kraf på så beskaffadt biträde har jämväl af föregående generationer af revisionssekreterare kraftigt framhållits, och har därvid äskats tjänstebiträde i vida större utsträckning, än nedre revisionen nu anser sig böra begära. I detta afseende hänvisas dels till nedre revisionens härvid fogade yttrande af den 16 december 1896, då fråga var om nödigt kansli för 3 ifrågasatta rotlar, dels ock till nedre revisionens i betänkandet refererade utlåtande af den 17 maj 1902.

Emellertid anser nedre revisionen, lika med kommittén, att äfven med fullt tillgodoseende af krafvet på väl kvalificerad tjänstebiträde en betydande reduktion af arbetskrafter kan äga rum inom kansliet.

Nedre revisionen vill till en början i detta sammanhang till skärskådande upptaga frågan, huruvida den protokollssekreterarne och amanuenserna nu åliggande skyldighet att biträda revisionssekreterarne med uppsättande af föredragningspromemorior bör bibehållas.

Af nedre revisionens ofvan anmärkta yttrande den 16 december 1896 framgår, att protokollssekreterarnes biträde vid promemorieskrifning redan då icke tagits i anspråk i den utsträckning, som i gällande instruktion afsetts. Erfarenheten från senare tider visar, att sådant biträde endast i undantagsfall påkallats i någon större omfattning. Anledningen härtill är helt visst hufvudsakligen den, att revisionssekreterarne i regel helst begagna promemorior, uppställda af dem själfva i enlighet med vederbörandes egen uppfattning rörande målets föredragning.

Amanuenserna hafva utan tvifvel i något större utsträckning användts till arbete af ifrågavarande slag. Dock torde amanuenserna endast i enkla mål hafva presterat något själfständigt arbete af beskaffenhet, att det blifvit till afsevärd nytta för revisionssekreteraren. I öfrigt torde amanuensens biträde i detta afseende för det mesta hafva bestått däri, att han — såsom det heter i förutnämnda yttrande af den 16 december 1896 — anlåtats »för att renovera af revisionssekreteraren uppsatta koncept till promemorior, innehållande dessas definitiva lydelse med hänvisning till akterna för allt, som bör därur ordagrant afskrifvas». Och åberopar nedre revisionen hvad i samma yttrande anföres om berörda biträde, nämligen: »Genom utförande af detta arbete, som icke kan lämnas åt en renskrifvare, beredes för revisionssekreteraren afsevärd lättnad i det under alla tider öfverklagade myckna afskrifningsarbete,

som är förenadt med målens beredning, hvarjämte för högsta domstolen vinnes förmånen af att äga tillgång till redigt utskrifna promemrior.»

Nedre revisionen håller före, att dylikt renoveringsarbete mycket väl kan utföras af en van renskrifverska; men särskildt i samband med veckomålmottagningarne torde det arbete, som då hopar sig för revisionssekreteraren, kunna afsevärdt lindras därigenom, att han till sitt förfogande har en amanuens, som kan själfständigt eller efter någon anvisning uppsätta promemrior i lättare mål.

Nedre revisionen anser således, att protokollssekreterarnes skyldighet att biträda revisionssekreterarne med uppsättande af föredragningspromemrior må upphöra, att dylikt biträde af amanuens i regel må påfordras allenast i samband med veckomålmottagningarna, samt att ersättning för det biträde, revisionssekreteraren sålunda mister, bör beredas honom genom nödigt skrifbiträde. Sistnämnda önskemål synes kommittén hafva beaktat, då kommittén för utförande af tillfällig renskrifning och därmed jämförligt arbete beräknat visst belopp.

Bland de göromål, som åligga protokollssekreterarne, märkes vidare skyldigheten att biträda revisionssekreterarne vid veckomålmottagningarna. Från särskilda håll hafva förslag väckts att befria revisionssekreterarne från mottagningsbestyren och öfverlämna dessa antingen åt protokollssekreterarne att af dessa själfständigt utföras eller till registratorskontoret. Dessa förslag kan nedre revisionen icke biträda. Ej heller synes det erforderligt att, såsom kommittén föreslagit, anställa en särskild protokollssekreterare för veckomålmottagningarna. En sådan anordning synes ej heller vara lämplig, då det med afseende å arbetets ansträngande beskaffenhet ej kan antagas, att någon protokollssekreterare frivilligt åtager sig detsamma för längre tid. Att tilldela någon protokollssekreterare ifrågavarande befattning mot hans vilja torde vara föga tilltalande.

Protokollssekreterarne hafva vidare att uppsätta rubriker till domar och utslag. Det arbete, protokollssekreteraren härvid utför, torde i mål, där hofrättsrubrik finnes, eller således i alla mål utom skiftesmål, dispachemål samt lösdrifvare mål och ansökningsärenden, inskränka sig till en rent formell behandling af hofrättsrubriken. Protokollssekreteraren afskrifver denna med de formella ändringar och tillägg, som föranledas af ändringssökandet med mera. Det synes nedre revisionen uppenbart, att dylikt afskrifningsarbete icke bör verkställas af protokollssekreteraren utan öfverlämnas till skrifbiträde, sedan protokollssekreteraren å hofrättsrubriken med blyerts gjort erforderliga ändringar och tillägg. Genom

denna anordning kan en högst afsevärd besparing af juridiskt skolad arbetskraft åvägbringas.

Ett inom nedre revisionen väckt förslag i uppgifvet syfte att åstadkomma förenkling af rubrikskrifningen kan nedre revisionen icke biträda.

Med hänsyn till hvad sålunda anförts och under antagande, dels att, med undantag beträffande biträdet vid uppsättande af föredragningspromemorior, någon väsentlig ändring i fråga om beskaffenheten af protokollssekreterarnes tjänsteåligganden icke kommer till stånd, dels ock att erforderligt antal skrifbiträden anställas, finner nedre revisionen ett antal af 12 protokollssekreterare vara tillfyllest. Arbetet skulle fördelas så, att en hvar protokollssekreterare hade att fullgöra tjänstgöringskyldigheten på två rotlar.

Det har af den skiljaktiga ledamoten inom kommittén anmärkts, hurusom, för att protokollssekreteraren skall kunna tjänstgöra på två rotlar, erfordrades, att rotlarnes innehafvare hade sin föredragningskyldighet i högsta domstolen så anordnad, att icke härigenom protokollssekreterarnes tjänstgöring omöjliggjordes eller stördes; och har tillika framhållits såsom sannolikt, att mot ordnande af protokollssekreterarnes tjänstgöring på antydt sätt stora svårigheter skulle möta. Häremot erinras, att det är af mindre vikt för den föredragande revisionssekreteraren, att protokollstjänstgöringen i högsta domstolen fullgöres af just den protokollssekreterare, som är indelad på den föredragandes rotel, utan måste afseende hufvudsakligen fästas därvid, att revisionssekreteraren för erhållande af biträde under förberedelsearbetet äger att vända sig till en och samma protokollssekreterare. De konflikter af antydt slag, som kunna tänkas uppstå, torde kunna undanröjas genom en särskild indelning af protokollssekreterarnes tjänstgöring inom högsta domstolen, hvarvid dock är att märka, att hinder icke torde möta för protokollssekreterarne vare sig att under tjänstgöringen i högsta domstolen syssla med arbete, som icke har samband med protokollet, ej heller att efter slutad tjänstgöring i högsta domstolen fortsätta sitt arbete i nedre revisionen.

Beträffande amanuenserna får nedre revisionen framhålla, att det inom nedre revisionen i december 1909 väckta förslag att indraga dessa tjänster gifvetvis endast afsåg amanuensbefattningarna i deras nuvarande form, hvilket ock torde framgå af den inom nedre revisionen då föredragna promemorian.

Lika med kommittén anser nedre revisionen, att ett mindre antal amanuenser bör bibehållas. Dessa skulle fylla behovet af vikarier.

Nedre revisionen erinrar i detta samband om semestervikariatet. Vid veckomålmottagningarna erfordras biträde af en amanuens å hvar och en af de båda rotlar, som hafva mottagningsbestyren. Vidare synes betänklighet möta att, såsom i nyssnämnda promemoria föreslagits, ålägga protokollssekreterarne skyldighet att tjänstgöra vid nedre revisionens protokoll. Denna tjänstgöring, hvilken väl är tidsödande men eljest i allmänhet föga betungande, bör fullgöras af amanuenserna. Slutligen torde revisionssekreterarne, såsom kommittén ock förutsatt, äfven mellan veckomålmottagningarna kunna vara i behof af amanuensbiträde.

Med hänsyn till hvad nu anförts anser nedre revisionen det af kommittén föreslagna antal amanuenser vara för lågt. Nedre revisionen håller före, att antalet bör bestämmas till minst 5.

Beträffande aflöningen åt protokollssekreterarne bör uppenbarligen vid densammas bestämmande särskildt tagas hänsyn till betydelsen af det arbete, som enligt hvad ofvan anförts bör utföras af dessa ämbetsmän, samt nödvändigheten att sätta lönen så, att tillräckligt antal kompetenta personer finnas villiga mottaga ämbete af ifrågavarande slag. I förra afseendet må framhållas, att protokollssekreterarens värf är för det allmänna afsevärdt viktigare än hofrättsnotariens, samt att större anspråk beträffande kunskaper, skicklighet och pålitlighet måste ställas på den förstnämnde statstjänaren. Protokollsföringen i högsta domstolen och statsrådet samt expedieringen af Kungl. Maj:ts domar och utslag kräfvat helt naturligt större noggrannhet än motsvarande arbete i hofrätten, helst protokollet i högsta domstolen och statsrådet upptager redogörelse för målens afgörande och ej, såsom beträffande hofrättsprotokollet med sällsynta undantag är fallet, endast hänvisning till konceptdomen eller utslaget, hvartill någon egentlig motsvarighet ej finnes i nedre revisionen, enär konceptet i hvad själfva beslutet angår ej underskrifves eller ens granskas af dem, som äro för beslutet ansvariga. Ett förbiseende vid expedieringen af Kungl. Maj:ts eller högsta domstolens beslut i något mål kan hafva rent af ödesdiger betydelse och medföra oersättlig skada. Något sådant arbete, som det vid veckomålmottagningen förekommande, åligger ej hofrättsnotarierna. Med afseende härå torde få framhållas, hurusom protokollssekreteraren i första hand granskar alla veckomål äfvensom föreslår åtgärd i dem samt själfständigt uppsätter kommunikationsresolutioner, bref och andra expeditioner, hvilka sedan skola af revisionssekreteraren, efter behörig granskning, underskrifvas. Berörda arbete skulle enligt nedre revisionens förslag framdeles blifva vida mera betungande för protokollssekreterarne än hvad nu är fallet. Hvad angår nödvändigheten att tillse, att kompetenta

personer kunna påräknas för protokollssekreteraretjänstgöringen, må erinras, att någon utsikt till befordran ej förefinnes för protokollssekreterarne, under det att hofrättsnotarierna hafva möjlighet gå framåt till sekreterare, advokatfiskal, aktuarie och arkivarie samt någon gång äfven till hofrättsråd, hvilket ock läser göra nödvändigt att tillförsäkra protokollssekreterarne en ej allt för låg aflöning.

I öfrigt anser nedre revisionen sig kunna hänvisa till hvad af protokollssekreterarne i fråga om deras aflöningsförhållanden anförts i den uti kommitténs betänkande omförmälda, den 22 april 1910 dagtecknade skrifvelse till kommittén. Nedre revisionen tillåter sig emellertid i detta sammanhang ånyo framhålla det oundgängliga behovet för revisionssekreterarne att i sitt arbete öfver hufvud taget och framför allt då göromålen hopa sig, såsom vid veckomålmottagningen, äga tillgång till pålitligt och i öfrigt väl kvalificerad tjänstebitråde.

Nedre revisionen anser alltså, att begynnelönen för protokollssekreterare bör sättas till minst 5,000 kronor. Af nämnda belopp torde lämpligen 3,000 kronor utgöra lön, 1,600 kronor tjänstgöringspenningar och 400 kronor ortstillägg. I fråga om ålderstilläggens antal och belopp har nedre revisionen intet att erinra mot kommitténs förslag.

Beträffande amanuensernas aflöning instämmer nedre revisionen med kommittén.

Nedre revisionen anser, att kansliets anordnande i öfverensstämmelse med hvad nu föreslagits skall medföra trygghet därför, att de protokollssekreterarne åliggande, synnerlig reda och noggrannhet kräfvande göromålen äfven för framtiden varda med tillräcklig omsorg och insikt utförda, och att revisionssekreterarnes arbete dels icke försvåras genom nödvändigheten att oafslåtligt tillse, det vederbörande tjänstemäns arbete med protokollsföring och expediering utföres ordentligt — ty vid försummelse eller vårdslöshet härutinnan måste revisionssekreteraren ovillkorligen ingripa rättande — dels lindras genom erhållande af nödigt biträde vid veckomålmottagningen samt vid beredande af mindre mål och skrifarbetet, så att revisionssekreteraren kan ägna mera tid och krafter åt de vidlyftigare målens beredande.

Vidkommande registratorskontoret finner nedre revisionen, i likhet med kommittén, det vara nödvändigt att inrätta ytterligare en registrators-tjänst, men håller före, dels att de af kommittén föreslagna löneförmanerna för registratorerna äro alldeles otillräckliga, dels ock att behovet af arbetskrafter å registratorskontoret kräfver anställande därstädes af en ordinarie tjänsteman i stället för den amanuens, som af

*Registrators-
kontoret.*

kommittén föreslagits. Nedre revisionen anser sig böra kraftigt framhålla angelägenheten däraf, att samtliga ämbets- och tjänstemännen å registratorskontoret innehafva tillräckliga kvalifikationer för ett tillfredsställande utförande af de där förekommande viktiga göromålen. Arbetet å registratorskontoret motsvarar till sin art det, som i Svea hofrätt åligger sekreteraren, aktuarierna och arkivarien, dock att registratorn ytterligare har att bryta ankommande bref och vidtaga af deras innehåll påfordrad åtgärd äfvensom hålla tillsyn däröfver, att skrifbiträdena och vaktmästarne behörigen fullgöra sina åligganden. Mängden arbete å registratorskontoret har för öfrigt under de senare åren alltjämt ökats. Nedre revisionen kan vitsorda, att registratorns verksamhet i en omfattning, som säkerligen saknar motstycke i något annat ämbetsverk, tages i anspråk af allmänheten genom oupphörliga framställningar om hvarjehanda upplysningar. Ett äfven helt obetydligt misstag eller förbiseende, till exempel vid ett måls diarieföring eller registrering eller beträffande antecknandet om gemenskap mellan olika mål, kan förorsaka såväl högsta domstolens ledamöter som revisionssekreterarne mycket onödigt arbete samt i allt fall bereda vederbörande part rättsförlust och äfven annan skada.

Af de å registratorskontoret anställda personerna måste alltså med hänsyn till vikten och omfattningen af det arbete, de hafva att utföra, ovillkorligen fordras såväl stor skicklighet och synnerlig arbetsförmåga som ock den största noggrannhet och påpasslighet. Om tillräckligt kvalificerade personer skola finnas villiga att mottaga befattning å registratorskontoret samt förty ägna hela sin arbetskraft åt arbetet där — hvilket torde vara nödvändigt, ifall ej personalens antal skall högst afsevärdt ökas — med utsikt att först vid ålder af kanske närmare femtio år vinna befordran till registrator, kräfvdes det med nödvändighet jämte en ej för obetydlig aflöning redan under den första tjänstgöringstiden, att befordran kan väntas till befattning, förenad med fullt tillräckliga inkomster.

Hvad beträffar registratorerna och deras aflöning böra de, enligt nedre revisionens åsikt, komma i åtnjutande af enahanda löneförmåner, som i allmänhet tillkomma en andra gradens tjänsteman, dock att den af dem, som får att ombesörja verkets ekonomi och uppbörd samt andra verkets allmänna angelägenheter och som torde böra benämnas förste registrator, lämpligen genom ett särskildt arvode å 500 kronor ersättes för de honom sålunda åliggande, synnerligen ansvarsfulla uppgifter. Bestyret med rekvirerandet och utbetalningen af justitierådens, revisionssekreterarnes, tjänstemännens, skrifbiträdenas och vaktmästarnes aflö-

ningar, handhufvandet af expensmedlen samt uppbörden och redovisningen af inflytande revisionsskillingar, de senare årligen uppgående till sammanlagdt belopp af emellan 80,000 och 90,000 kronor, kräfva såväl mycket arbete som ock den yttersta ordentlighet, och äfven det ansvar, hvilket är förenadt med handhufvandet af så stora penningesummor, som de åt denne registrator anförtrodda, bör tagas i beräkning, då det gäller att bestämma hans löneförmåner. Vidare må nämnas, att han kommer att, i likhet med den nuvarande registratorn, utföra åtskilligt arbete, som i hofrätterna åligger sekreteraren.

Anmärkas må ock, att, därest icke någon af nedre revisionens ledamöter erhåller den omedelbara tillsynen öfver verket, förste registratorns biträde måste i afsevärd omfattning påkallas af den person, som skall utföra berörda tillsyn.

Ehuru den nu å registratorsskontoret anställde kanslisten städse med sällsynt nit och ovanlig arbetsförmåga skött sin tjänst samt därvid fullgjort till och med vida mera arbete, än som skäligen kunnat fordras äfven af en tjänsteman med högre lön än den, som kommittén ansett tillräcklig för registrator, har det visat sig svårt att med den nu anställda personalen tillfredsställande sköta ärendena å registratorsskontoret, hvilka, såsom redan nämnts, under de senare åren alltjämt ökats. Såväl år 1909 som innevarande år har ock varit nödvändigt att åt någon amanuens eller tidtals en extra ordinarie kanslist uppdraga utförandet af en del arbete där. Af den tjänsteman, som, jämte de båda registratorerna, anställs å registratorsskontoret, måste alltså krävas mera arbete, än nu kan fordras af det där anställda biträdet, som man med hänsyn till dels den låga aflöningen dels ock den ringa utsikten till befordran ej kunnat ålägga längre daglig arbetstid än 4 till 4½ timmar. Denna arbetstid synes för ifrågavarande tjänsteman ovillkorligen böra sättas till sex timmar, enär eljest torde med visshet behövas anställande af ytterligare en tjänsteman å registratorsskontoret, hvilket lär böra undvikas, enär man där kan vänta långt mera gagn af ett biträde, som under hela dagen är till hands, än af två eller till och med flera, som infinna sig blott för några timmar. Med hänsyn till den dagliga arbetstid, som sålunda bör åläggas ifrågavarande tjänsteman, hvilken kommer att utföra, bland annat, de eljest en arkivarie tillkommande göromål, och enär hans befattning icke under några omständigheter kan anses tillfällig utan, efter hvad erfarenheten visar, påkallas af ett konstant behof, anser nedre revisionen, att denne tjänsteman, som lämpligen torde benämnas kanslist, bör erhålla fullmakt samt enahanda aflöning,

som i allmänhet tillkommer en första gradens tjänsteman. Denne kanslist bör vara skyldig att vid behof sköta registratorstjänst.

Skrifbiträden. Antalet ordinarie skrifbiträden kan, enligt nedre revisionens åsikt, ej utan olägenhet sättas lägre än tolf, motsvarande halfva antalet rotlar. Sedan den i kommittébetänkandet omförmälda, inom nedre revisionen år 1906 gjorda utredning om behofvet af skrifbiträden kom till stånd, har skrifarbetet väsentligen ökats till följd däraf, att efter laggranskningens öfverflyttande från högsta domstolen till lagrådet och förlängningen af arbetstiden för högsta domstolens ledamöter med två sessionsveckor betydligt större antal mål föredrages och afgöres. Åtta skrifbiträden, såsom kommittén föreslagit, skulle, hvilket ock framgår af revisionssekreteraren Warmarks utredning, ej medhinna ens all *renskrifning*. Hittills hafva skrifbiträdena i allmänhet icke verkställt någon som helst kollationering, utan har denna i regel utförts af protokollsekreterare och amanuenser. Efter den väsentliga minskning af antalet kanslitjänstemän, som enligt nedre revisionens förslag skulle ske, lär det vara nödvändigt, att vid kollationering i allmänhet anlitas ett skrifbiträde. Behofvet af skrifbiträden minskas ej heller genom anställande af det antal amanuenser, som nedre revisionen förordat, enär dessa ju i främsta rummet böra användas till sådant arbete, som förutsätter juridisk utbildning, och väl endast i sällsynta undantagsfall komma att sysselsättas med göromål, som ett skrifbiträde kan utföra. Om skrifbiträdena skola, såsom nedre revisionen anser behöfligt, lämna revisionssekreterarne hjälp med renskrifning af promemorior, måste emellertid, äfven om tolf ordinarie skrifbiträden anställas, tillfälliga sådana biträden anlitas i ej obetydlig utsträckning. Till godtgörelse åt dylika tillfälliga biträden torde det af kommittén föreslagna beloppet 5,000 kronor emellertid vara fullt tillräckligt.

Vaktmästarne. Emot kommitténs förslag beträffande vaktmästarne har nedre revisionen intet att erinra.

Arbetstiden. I fråga om arbetstiden lärer, såsom redan anmärkts, hvad af kommittén föreslagits för registratorerna och skrifbiträdena böra gälla jämväl för kanslisten å registratorskontoret. Det torde få framhållas, att skrifbiträde bör vara skyldigt att i mån af behof utföra skrifarbete i hemmet, enär en del utskrift är af beskaffenhet att ej nödvändigt behöfva verkställas inom nedre revisionen, och skrifbiträdenas arbete ej är så ansträngande, att det icke kan, åtminstone tidtals, utsträckas till

åtta timmar om dagen. På sådant sätt undvikas, att för mycket arbete med renskrifning utföres af tillfälliga biträden. Med afseende å den stora betydelsen däraf, att utgången af de afgjorda målen ej i för tid kommer till allmänhetens kännedom, bör uppenbarligen tillfälligt biträde i så liten utsträckning som möjligt sysselsättas med utskrifvande af domar och utslag, utan deras hjälp om möjligt användas för utskrifvande af rubriker och betänkanden.

Med hänsyn till det stränga arbete, som kommer att åligga registratorerna, och då registrator under första delen af semester är, efter hvad erfarenheten gifver vid handen, under omkring en veckas tid sysselsatt med arbete i tjänsten, som ej förr kunnat utföras, synes det af behovet i hög grad påkalladt, att registratorerna erhålla lika lång semester, som föreslagits för revisionssekreterarne, eller en och en half månad. Den nye kanslistens semester torde böra sättas till en månad.

*Aflönings-
villkor.*

Hvad angår anslaget till amanuenser, vikariatsersättningar med mera erinras, att för uppehållande af de föreslagna fem amanuensbefattningarna kräfvades ett belopp af 11,250 kronor. Som semester kan utan särskild utgift för statsverket beredas revisionssekreterarne med undantag af ordföranden i nedre revisionen, om det af nedre revisionen ofvan framlagda förslag vinner gillande, behöfves för vikariatsersättningar endast ungefär 2,600 kronor. Gratifikationsmedlen torde böra höjas utöfver det nuvarande beloppet, helst om man vill påräkna, att tillräckligt antal extra ordinarie kanslister skall ägna sig åt arbetet inom nedre revisionen. Erforderliga medel torde i sammanhang härmed böra beräknas såsom ersättning till den af nedre revisionens tjänstemän, som anförtros uppsikten öfver och vården af ämbetsverkets samling utaf böcker och kartor. Hittintills har kanslisten haft till åliggande att förteckna och vårda nämnda samling, men hans öfriga göromål hafva hindrat honom att ägna erforderlig tid häråt. Det öfliga sättet för boklån, nämligen att den, som önskar låna någon bok, utan vidare uttager densamma och gör anteckning därom i en särskild liggare, utan att emellertid kontroll hålles däröfver, att dylik anteckning verkligen sker, kan ock lätt medföra, att böcker tid efter annan förkomma. Gratifikationsmedlen torde med afseende härå böra beräknas till något högre belopp än det af kommittén förordade beloppet, 2,400 kronor, eller förslagsvis till 3,150 kronor. Beloppet af hela ifrågavarande anslag skulle då blifva 22,000 kronor.

*Anslag till
amanuenser
med mera.*

*Förslag till
vissa ändrade
anordningar
beträffande
nedre revisionen.*

I likhet med kommittén anser nedre revisionen det vara af behofvet påkalladt, att chefen för justitiedepartementet befrias från skyldighet att utöfva närmare chefskap öfver ämbetsverket, och att detta chefskap anförtros åt någon, som är i tillfälle att ägna stadigvarande och detaljerad tillsyn åt nedre revisionen och dess inre angelägenheter. Nedre revisionen delar emellertid den af revisionssekreteraren Warmark uttalade mening, att det svårligen låter sig göra att utom revisionssekreterarnes krets finna någon, åt hvilken ifrågavarande uppgift lämpligen kan anförtros. Justitierådens tid torde vara så upptagen af det dem åliggande maktpåliggande arbete, att ej någon af dem kan väntas vilja mottaga den af kommittén föreslagna befatningen. Med afseende å kommitténs uttalande, att omförmälda chefskaps utöfvande af ett justitieråd uppenbarligen skulle göra det för högsta domstolens ledamöter lättare att inom nedre revisionen åstadkomma erforderliga reformer i afseende å föredragnings- och arbetsätt med mera, må framhållas, att enligt hvad framgår af förhållandena inom nedre revisionen under så lång tid, hvarom den nu lefvande generationen kan äga personlig kännedom, det för högsta domstolen städse varit erforderligt allenast att uttala sin önskan beträffande viss reforms ävägabringande, för att den omedelbart skulle genomföras. Nedre revisionen anser det otänkbart, att någon ändring med afseende härå är att motse. Vidkommande förslaget, att chefskapet öfver verket skulle utöfvas genom expeditionschefen i justitiedepartementet, må erinras dels om möjligheten därpå, att innehafvaren af expeditionschefsämbetet aldrig eller endast kort tid tjänstgjort såsom revisionssekreterare samt således saknar viktiga betingelser för den föreslagna befatningens utöfvande, dels ock att denne expeditionschefs nuvarande göromål ej torde medgifva en så afsevärd ökning af hans arbetsbörd, som sålunda ifrågasatts.

Kommittén synes hafva ansett, att behofvet af en särskild ordförande gjort sig hufvudsakligen gällande på grund af den anmärkta olägenheten, att å en rotel skulle kunna samla sig en större mängd äldre mål, under det att samtidigt å en annan rotel föredroges mål, hvilka inkommit betydligt senare. Det är tydligt, att en ordförande härutinnau skulle kunna på ett fördelaktigt sätt ingripa ordnande, men vill nedre revisionen framhålla, att jämväl en mängd andra göromål, kräfvande en afsevärd tid, skulle åligga ordföranden; och torde härvid kunna framhållas följande. Ordföranden skall föra ordet vid nedre revisionens sammanträden, hvilket tydligen förutsätter, att han på förhand satt sig in i de ärenden, hvilka skola vid sammanträdena förekomma. Med hänsyn därtill, att revisionssekreterarnes tid är så strängt

upptagen, kommer det också på ordförandens lott att skriftligen affatta nedre revisionens beslut. I de många fall, då utlåtande infordras från nedre revisionen, förorsakar detta ett icke ringa arbete. Härvid vill nedre revisionen med hänsyn till ofvan berörda, eventuellt föreslagna anordning, att expeditionschefen i justitiedepartementet skulle vara ordförande i nedre revisionen, påpeka, att det måste anses mindre lämpligt, att denne på så sätt skulle få tillfälle utöfva inflytande på beslut af en myndighet, hvars utlåtande sedermera i en mängd fall skulle af honom själf i egenskap af expeditionschef behandlas. Ordföranden har vidare att upprätta förslag till indelning af revisionssekreterarnes årliga tjänstgöring, ett arbete, hvilket tar afsevärd tid i anspråk. Vidare har ordföranden att vid ledigheter bland nedre revisionens tjänstemän bestyra om anskaffande af vikarier med mera. Härvid torde dessutom böra erinras därom, att vid hastigt inträffande förfall för en revisionssekreterare vid tid, då hans föredragning infaller, det i regel blir ordföranden, som måste träda ordnande emellan. Det låter sig nämligen icke göra att då helt enkelt förordna en vikarie i revisionssekreterarens ställe. Om exempelvis en revisionssekreterare blifver sjuk några dagar innan hans föredragning infaller, är det tydligen icke möjligt för en vikarie att kunna öfvertaga hans föredragning, enär vikarien icke haft någon beredsetid, hvilken för fem dagars föredragning måste beräknas till åtminstone mellan femtio och sextio dagar. Det blir då nödvändigt att hänvända sig till andra revisionssekreterare med begäran, att dessa skola öfvertaga den sjuke kamratens föredragningsskyldighet med rätt att framdeles åtnjuta minskning i den egna föredragningsskyldigheten. Det blir i så fall ordföranden, som med sin kännedom om, i hvad mån de olika revisionssekreterarne hafva mål beredda och eljest äro oförhindrade att föredraga, får gripa ordnande in och därvid äfven planera för, huru ersättning skall kunna lämnas de revisionssekreterare, hvilka åtaga sig den sjukes arbete. Allt detta kräfver en icke obetydlig tid och fordrar en noggrann kännedom om de i nedre revisionen rådande förhållandena. Det är vidare af vikt, att en ordförande finnes, hvilken med sin långa erfarenhet kan lämna öfriga revisionssekreterare, särskildt yngre sådana, upplysningar om i förekommande fall tillämplad praxis, om formella saker, hvilka vid föredragningen böra iakttagas, med mera. För en nykommen revisionssekreterare är det af betydelse att veta, det han i dylika fall kan vända sig till ordföranden. Därjämte bör en nykommen revisionssekreterare, hvilken icke är personligen bekant med förutvarande revisionssekreterare och ej heller kan bedöma, huruvida dessa för tillfället kunna tänkas mer eller mindre upptagna, kunna vända

sig till ordföranden för att med dennes biträde erhålla anvisning å revisionssekreterare, hvilkas hjälp lämpligen kan anlitas för betänkandes afgifvande. Jämväl för allmänheten torde det vara af betydelse, att en särskild ordförande finnes, till hvilken man kan vända sig med förfrågningar angående mål och dylikt. Härutinnan skulle föreskrifvas, att ordföranden borde vara skyldig att vissa timmar i veckan vara att träffa i nedre revisionens ämbetslokal. Förutom nu angifna göromål har ordföranden en mängd andra göromål, hvilka visserligen hvar för sig kräfva mindre tid, men som dock samlade medföra ett icke ringa arbete, hvilket torde kunna vitsordas af dem, hvilka någon tid tjänstgjort i nedre revisionen. Erfarenheten har också visat, att ordföranden årligen måst beredas extra ledighet, för att han skulle medhinna de göromål, hvilka åligga honom såsom ordförande i nedre revisionen.

I öfrigt återopas hvad rörande denna fråga anförts af revisionssekreteraren Warmark, dock med erinran, att nedre revisionen anser det kunna med visshet förutses, att ordförandens åligganden skola upptaga så mycken tid för den därtill förordnade revisionssekreteraren, att den honom åliggande föredragningskyldighet ej bör sättas högre än till tio dagar årligen, hvarförutom någon föredragning af veckomål å första rummet ej torde böra ifrågakomma för honom. Nedre revisionen instämmer i revisionssekreteraren Warmarks uttalande, att de kraf, som måste ställas på nedre revisionens ordförande, liksom arten och beskaffenheten af de uppgifter, han har att fylla, och den ställning, han i öfrigt intager, obetingadt lära berättiga honom — tvifvelsutau i högre grad än ordförande å division i hofrätten — att komma i åtnjutande af särskild ersättning, och att beloppet af denna ersättning, som torde böra benämnas arfvode, ej bör sättas lägre än 600 kronor årligen att åtnjutas under samma villkor som tjänstgöringspenningar.

I fråga om dels skyldigheten för nedre revisionen att i vissa mål afgifva betänkande, dels det nuvarande sättet för promemoriors uppsättande, dels ock föredragningsperiodernas längd anser nedre revisionen, i likhet med revisionssekreteraren Warmark, någon förändring i de nuvarande förhållandena ej lämpligen böra äga rum. Emellertid torde i detta sammanhang böra framhållas, att högst afsevärd lindring i revisionssekreterarnes arbetsböda kan beredas genom en ändring i instruktionens bestämmelser om veckomålen och deras behandling. Vissa af de i § 6 mom. 5 a) af instruktionen angifna mål torde utan olägenhet kunna lottas, under förutsättning att de erhålla förtursrätt, hvarjämte dels beredsetiden för de nu till handläggning å första rummet hörande

veckomålen synes kunna förlängas med en vecka dels ock sistnämnda veckomål i de fall, då en större mängd eller ock särskildt betungande mål samtidigt föreligga färdiga, lämpligen skulle kunna fördelas mellan två eller flera revisionssekreterare, som efter hvarandra hafva föredragningsvecka å första rummet. Härigenom skulle undvikas, att revisionssekreterarne, såsom nu ofta är fallet, under tiden för mottagning af dessa veckomål blifva mera än rimligt öfverhopade med arbete. En ytterligare lindring i ifrågavarande hänseende skulle kunna åvägabringas genom meddelande af bestämmelse, att i de fall, då fullständig föredragning af ett mål blir obehöfelig, om en preliminärfråga, till exempel rörande sökandeombuds behörighet, afgöres på visst sätt, dylik fråga skulle omedelbart få anmälas i högsta domstolen och dess beslut däröfver då meddelas.

Beträffande det af kommittén väckta spörsmål om behofvet utaf ändring af § 22 regeringsformen torde det ej åligga nedre revisionen att yttra sig.

Hvad angår infordrandet af utlåtanden synes det lämpligast, att nedre revisionen bemyndigas vidtaga sådan åtgärd.

Vidkommande dels sättet för dagtecknande af de i högsta domstolen beslutade utslag dels ock ämbetsverkets benämning »Kungl. Maj:ts justitierevision» instämmer nedre revisionen i de af kommittén härutinnan uttalade åsikter.

Vinner det af nedre revisionen nu framlagda förslag gillande, torde några öfvergångsbestämmelser beträffande kanslisten å registratorskontoret ej vara af nöden. *Öfvergångs-
förhållanden.*

Hvad angår de nuvarande ordinarie protokollssekreterarne har kommittén ansett dem, jämlikt bestämmelserna i kungl. kungörelsen den 19 maj 1876, vara underkastade den ökning i tjänstgöring, som kan blifva en följd af bifall till kommitténs förslag. Äfven om kommitténs åsikt i denna fråga, som ju är synnerligen svårlöst och för öfrigt af beskaffenhet att eventuellt höra under domstols pröfning, vore riktig, lära vägande billighetsskäl samt äfven hänsyn till det allmännas behöriga tillgodoseende tala för, att de ordinarie protokollssekreterare, som ej ingå på ny stat, icke tvingas att fullgöra den nu föreslagna ökade tjänstgöringsskyldigheten, som väl kan beräknas vara mer än dubbelt så betungande som den för närvarande af dem fordrade. Några särskilda skäl för omregleringens omedelbara genomförande torde ej föreligga. Af de nuvarande 9 ordinarie protokollssekreterarne äro fem öfver 60 år eller uppnå denna ålder före år 1912, då de nya förhållandena

lära träda i kraft. Dessa fem och ytterligare en skulle, om de inginge på ny stat, genast vara berättigade till tre ålderstillägg. De tre öfriga skulle, under enahanda förutsättning, kunna erhålla tredje ålderstillägget, två från och med 1913 och den tredje från och med 1914. Om de af nedre revisionen föreslagna aflöningsförhållandena genomföras, skulle alltså för hvar protokollssekreterare, som ej ingår på ny stat, för statsverket uppkomma besparing, i en del fall uppgående ända till 1,800 kronor, hvartill, om tjänstgöringsskyldigheten för de å gammal stat kvarstående ej ökas, kommer beräknad vikariatsersättning, enär ju i dylikt fall semester kan, likasom nu, beredas protokollssekreteraren utan förordnande af vikarie. Därest de å gammal stat kvarstående protokollssekreterarne bibehållas vid nuvarande tjänstgöringsskyldighet, en hvar å sin rotel, och för hvar och en af dem förordnas en amanuens med arfvode af minst 1,800 kronor och skyldighet att fullgöra motsvarande tjänstgöringsskyldighet eller således med åliggande att å en viss rotel ombesörja protokollssekreteraregöromålen, skulle detta endast orsaka statsverket jämförelsevis ringa särskild kostnad. Erinras må, att beträffande notarierna i rikets hofrätter förfarits på i viss mån likartadt sätt med det nu föreslagna. Detta förslag medför ock, att ett större antal af de nu hos nedre revisionen tjänstgörande amanuenserna skulle kunna få fortsatt anställning i stället för att eljest nödgas lämna verket, åt hvilket många af dem under lång tid ägnat sin hufvudsakliga arbetstid.

Om aflöningsförhållandena för nedre revisionen ordnas i öfverensstämmelse med hvad nu föreslagits, kommer aflöningsstaten för ämbetsverket att sluta å ett afsevärdt högre belopp än det för närvarande utgående. De ökade utgifterna för nedre revisionen komma emellertid med säkerhet att mera än väl uppvägas af de fördelar, som vinnas därigenom, att dels revisionssekreterarnes löner bestämmas i förhållande till ämbetenas betydelse och den å deras innehafvare med nödvändighet hvilande tunga arbetsbördan äfvensom de fordringar å kunskaper, förmåga och skicklighet, hvilka ställas å revisionssekreterarne, dels ock förhållandena inom justitierevisionsexpeditionen ordnas på ett sätt, hvilket såväl tillfyllest betryggar kansli- och öfriga expeditionsgöromåls jämna gång som ock bereder revisionssekreterarne tillgång till den hjälp vid göromålens utförande, som är så väl behöflig för undvikande af öfveranstängning. Göras revisionssekreterarnes löneförmåner tillfredsställande och deras arbete drägligt, ernås ock synnerligen stora indirekta fördelar för det allmänna. Revisionssekreterarne komma då att kvarstanna på sina platser afsevärdt längre tid, än hvad som blir förhållandet, om de måste söka begagna sig af första bästa tillfälle att annorstädes vinna

sin utkomst. Hofrättsledamöter, som ifrågakomma till förordnande såsom revisionssekreterare, lära ytterst sällan vägra mottaga detsamma. Nyblifna jurister, hvilka eljest säkert låta sig lockas af den goda utkomst, som helt snart kan vinnas å advokatbanan eller annars såsom praktiserande jurist, skola ock af utsikten att efter några års tjänstgöring hos underdomare och i hofrätt avancera först till hofrättsråd och vidare till revisionssekreterare förmås att ägna sig åt statens tjänst. Om däremot vid den förestående löneregleringen såsom hufvudsakligt syfte sättes besparing för statsverket genom lönernas bestämmande till lägsta möjliga belopp och öfverlämnandet af arbete i största tänkbara omfattning till extra ordinarie befattningshafvare, skola följderna häraf helt visst visa sig vara af den art, att de besparingar, som göras, blifva synnerligen dyrköpta.

Jämte ofvan omförmälda utredning rörande beredande af semester samt nedre revisionens yttrande den 16 december 1896 öfverlämnas utdrag af nedre revisionens denna dag hållna protokoll, utvisande de i förevarande ärende uttalade skiljaktiga meningar, och varda remisshandlingarna härmed återställda.

Underdånigst

ANTON CEDERSTRÖM. CHR. AHLGREN. H. A. HAMILTON.
 TH. BORELL. JOHAN BÅÅTH. NILS WIHLBORG. K. SÖDERWALL.
 HJ. HIMMELSTRAND. ERIK LILIENBERG. IVAR KOCH. ADAM GIERTTA.
 EDV. GADDE. YNGVE G. WISÉN. AXEL EDELSTAM. O. BERGFELDT.
 GUSTAF LINDQUIST. GUST. LEWIN. ALGOT BAGGE. SELIM HOLMBERG.
 H. SÖDERBAUM. SVEN HAGSTRÖMER. S. LINNÉR.

John Samuelson.

Stockholm den 21 september 1910.

Utredning

angående lämpligaste sättet att bereda revisionssekreterarne semester.

Om årlig semester af en och en half månad skall beredas revisionssekreterarne, kan detta ej ske genom att, på sätt löneregleringskommitténs förslag innefattar, anställa ytterligare två revisionssekreterare och meddela ännu en person förordnande å dylik befattning under ett halft år. Det arbete med måls beredande och föredragande och med nödig expedition, som åligger revisionssekreterarne, med undantag af de båda skiftesrotlarues innehafvare, omfattar till en början beredande af mål under en längre period, därefter föredragning under i allmänhet en vecka, högst två veckor, samt sedan expeditionsgöromål, tillsammans upptagaude visserligen endast en tid, som kan beräknas utgöra 12 till 24 timmar, undantagsvis längre tid, men med nödvändighet utsträckta öfver minst fjorton dagar, af hvilka då större delen användes till beredande af mål för nästa föredragningstur. Om till exempel en revisionssekreterare någon tid före en föredragningstur, upptagaude 5 dagar, af en eller annan anledning har behof af ledighet under fyra och en half veckor, måste han begära ledighet ej blott för denna tid utan ock för dels den vecka, hvarunder föredragningen skall fullgöras, då han själf emellertid har att föredraga två dagar, enär hans vikarie under $4\frac{1}{2}$ veckors beredelsetid ej kan bereda mål till föredragning för mera än 3 dagar, dels ock nödig tid för expediering. För fullständig frihet från arbete under $4\frac{1}{2}$ veckor kan han alltså vara nödsakad begära ledighet under ända till $7\frac{1}{2}$ veckor, af hvilken tid han dock är fullt sysselsatt 3 veckor.

För närvarande hafva revisionssekreterarne att föredraga inför högsta domstolen sammanlagdt 103 veckor eller, om sön- och helgdagar samt lördagar frånräknas, ungefär 510 dagar. Dessa föredragningsdagar fördelas sålunda:

18 revisionssekreterare föredraga 25 dagar hvar	450 dagar
2 skiftesföredragande föredraga 20 dagar hvar	40 »
1 extra revisionssekreterare föredrager	20 »
	Summa 510 dagar

Beträffande revisionssekreterarnes nuvarande arbetstid kan i allmänhet beredsetiden för hvar dags föredragning af revisionsaker och andra besvärsmål än skiftessmål beräknas ej understiga $1\frac{1}{2}$ vecka, söndagen inberäknad, eller således $10\frac{1}{2}$ dagar. För beredande af vidlyftigare mål är denna tid dock väl knapp, och för åtminstone 4 föredragningsdagar under året måste beredsetiden sättas till 14 dagar. För beredande af skiftessmål tarvas i regel minst 13 dagar för hvar föredragningsdag. Arbetstiden under året torde kunna beräknas sålunda:

för revisionssekreterare, som ej föredrager skiftessmål, beredsetid för 21 dagar efter $10\frac{1}{2}$ dagar	220 $\frac{1}{2}$ arbetsdagar
beredsetid för 4 dagar efter 14 dagar	56 »
föredragning under 6 à 7 turer (de dagar af föredragningsvecka, under hvilka föredragning ej sker, åtgå till repetition, dock med undantag af lördagen)	39 »
expeditionsgöromål samt deltagande i plena och andra sammanträden inom nedre revisionen samt i betänkanden uti mål å andra rotlar	26 »
	Summa 341 $\frac{1}{2}$ arbetsdagar

för skiftesföredragande beredsetid för 20 dagar efter 13 dagar	260 arbetsdagar
föredragningsdagar	20 »
expeditionsgöromål, hvilka upptaga vida mera tid för skiftesföredragande än för annan rekvisionssekreterare, samt deltagande i plena med mera	29 »
	Summa 309 arbetsdagar.

Således skulle revisionssekreterarne i allmänhet ej kunna vara lediga från arbete mera än ungefär hvar annan söndag, men de skiftesföredragande vara fria från arbete åtminstone hvarje sådan dag.

Emellertid är att märka, hurusom vid föredragning inför högsta domstolen å första och andra rummet i allmänhet hvarje måndag förekommer justering, upptagande i medeltal 2 timmar, under hvilka någon

föredragning ej sker. Denna justeringstid kan visserligen icke med säkerhet påräknas, enär dels vid sjukdomsfall för någon af högsta domstolens ledamöter justeringen uppskjutes till annan dag, dels ock stundom, då flere justitieråd äro tillstädes utan att behöfva deltaga i justeringen, föredragningen omedelbart påbörjas å rum, där afdelning eljest ej tjänstgör. Föredraganden måste alltså vara beredd att föredraga hela dagen, men om detta ej behöfver ske, får han något eller några mål öfver till nästa föredragning och kan således ägna en eller annan dag af den eljest behöfliga beredsetiden åt hvila samt studium af nyutkomna författningar, lagförslag och annan juridisk litteratur. En hvar revisionssekreterare utom skiftesföredragandena, hvilkas tjänstgöring är förlagd till onsdagarna, kan i regel hvarje år påräkna att å tre eller fyra af hans föredragningsdagar justering förekommer, och att han härigenom blir ledig från det vanliga arbetet 15 till 21 dagar årligen. Jämväl bör erinras, att å skiftesrotlarne ofta förekomma synnerligen invecklade mål, som kräfva längre beredsetid än den, som ofvan beräknats.

För att bereda en revisionssekreterare, som ej innehar skiftesrotel, semester under en och en half månad årligen, kräfves tydligen, att hans årliga föredragningstid minskas med 4 dagar. Hans arbete minskas då med beredsetiden för 4 dagar ..... 42 dagar
 föredragningstiden ..... 4 »
 repetitionstid och tid för expedition ungefär ..... 3 »

tillhopa 49 dagar

eller endast 4 dagar utöfver en och en half månad, om månaden räknas till 30 dagar, men 3 dagar öfver nämnda tid, om månaden räknas efter almanacka och semestern tages under sommaren.

Årliga arbets- och semestertiden kan i så fall beräknas på följande sätt:

beredsetid för 17 föredragningsdagar efter 10 $\frac{1}{2}$ dagar	178 $\frac{1}{2}$ arbetsdagar
beredsetid för 4 föredragningsdagar efter 14 dagar	56 »
(då antalet vidlyftiga mål alltjämt stiger, torde denna beräkning ej vara för hög) föredragning under 5—6 turen	33 »
expeditionsgöromål samt deltagande i plena, andra sammanträden och andras betänkanden ..	25 »
semester	45 dagar

Summa 337 $\frac{1}{2}$ dagar.

Således skulle endast något mindre än halfva antalet sön- och helgdagar under året behöfva användas till arbete för ämbetet, hvadan revisionssekreteraren erhöles ledighet från detta arbete semestertiden och därjämte ungefär hvarannan sön- eller helgdag samt alltså skulle få tillfälle såväl för erforderliga studier som till den för hans ansträngande och uppsplitande arbete så väl behöfliga hvilan. Medräknas den lindring i arbetet, som orsakas af justeringen, synes söndagsarbetet kunna ytterligare nedbringas. Denna lindring uppväges emellertid däraf, att dels revisionssekreterarens dagliga arbetstid periodvis, nämligen under mottagningarna och strax före föredragning, i allmänhet öfverstiger 8 timmar och ej sällan kan uppgå ända till femton timmar på dygnet under fjorton dagar eller ännu längre tid, dels ock revisionssekreterarne ej såsom de flesta andra ämbets- och tjänstemän åtnjuta ledighet under julen och påsken.

För att innehafvarne af skiftesrotlarne skola erhålla semester under $1\frac{1}{2}$ månad, måste uppenbarligen deras föredragningstid minskas till 18 dagar för en hvar af dem. Deras årliga arbets- och semestertid blefve i så fall:

beredelsetid för 18 föredragningsdagar efter 13 dagar	234 dagar
föredragningsdagar	18 »
expeditionsgöromål samt deltagande i plena med mera	27 »
semester	45 »

Summa 324 dagar.

Skiftesföredragandena skulle således, med hänsyn därtill att deras föredragningstid ej minskas genom justering, komma att få något större arbetsbördä än de andra revisionssekreterarne, men denna olikhet upphäfves däraf, att skiftesföredragandena ej deltaga i veckomålmottagningen.

Nu angifna sätt att bereda revisionssekreterarne semester kräfver, att deras antal ökas i något större mån, än kommittén beräknat. Därest jämväl den ordföranden i nedre revisionen åliggande föredragningsskyldighet minskas till 10 dagar årligen, erfordras 24 revisionssekreterare jämte en extra föredragande. Dessa revisionssekreterare skulle då föredraga

1 (ordföranden)	10 dagar
2 (skiftesföredragandena) 18 dagar hvar	36 »
18 21 dagar hvar	378 »
3 22 » »	66 »
1 extra	20 »

Summa 510 dagar.

Vid denna beräkning hafva årets föredragningsdagar upptagits till 510. Deras antal blir emellertid sällan så högt utan vanligen 507 eller 508, hvadan mera än 21 föredragningsdagar för revisionssekreterare endast undantagsvis behöfver förekomma. I alla händelser lär någon revisionssekreterare aldrig komma att mer än en gång under sin tjänstetid erhålla en föredragningstur om 22 dagar.

Stockholm den 21 september 1910.

Anton Cederström.

Afskrift.

Vördsam promemoria.

Det har blifvit Nedre Revisionen meddeladt, att, med anledning af en tillämnad ökning af föredragningen i högsta domstolen ifrågasatt blifvit, att tre nya rotlar skola inrättas samt att för två af dessa rotlar skulle anställas en gemensam protokollssekreterare och två amanuenser med en aflöning för protokollssekreteraren af 4,000 kronor och för hvardera amanuensen af 2,000 kronor, hvaremot den tredje roteln skulle erhålla en amanuens med 1,000 kronors lön samt för protokollsföring och expedition vara hänvisad till biträde af förutvarande rotlars protokollssekreterare, äfvensom att anslaget till gratifikationsmedel åt extra ordinarie tjänstemän och vaktbetjänt, hvilket nu är 700 kronor, däraf 400 kronor pläгат utdelas åt extra ordinarie vaktbetjante, skulle ökas med 1,800 kronor, så att detsamma uppginge till 2,500 kronor.

Den föreslagna ökningen af de nuvarande rotlarna med tre nya anser Nedre Revisionen ungefärligen motsvara den ifrågasatta ökningen af föredragningsskyldigheten samt den hjälp, som förut varit revisionssekreterarne beredd genom den under de senare åren förordnade extra föredraganden. Af den föreslagna anordningen att en af de nya rotlarna skall för protokollsföring och expedition erhålla biträde af de äldre rotlarnas protokollssekreterare, tror Nedre Revisionen sig kunna antaga, att afsigten med denna anordning är, att en rotel skall tjänstgöra på samma sätt som den nuvarande extra roteln, det vill säga att dess innehafvare skall under en del af året uppehålla föredragningen en dag hvarje vecka eller såsom hittills skett hvarje måndag samt en annan del af året vara indelad lika med öfriga rotlar. Emot denna anordning tillåter sig Nedre Revisionen erinra att, enligt hvad erfarenheten visat

genom föredragning en dag hvarje vecka med åtföljande justering och ständigt återkommande expedition rotelinnehafvarens tid blifver för mycket splittrad och att därför tillfälle saknas för beredande af vidlyftigare mål äfvensom att till följd af oberäkneligheten af den tid, som före föredragningens början upptages af justering, svårigheter mött att få fram de större mål, som rotelinnehafvaren kunnat bereda under de perioder, då han varit indelad lika med öfrige revisionssekreterare, hvidan det ej sällan inträffat, att föredragningen af dylika mål måst uppskjutas vecka efter vecka. Då härtill kommer att till följd af föredragningsveckornas ökning den indelning, som hittills följts för extra roteln, icke kan för framtiden medföra samma lindring i arbetet för alla rotlar, som med extra roteln afsetts, utan en eller flera rotlar oundvikligen komma i afsaknad af behöflig lindring i tjänstgöringsskyldigheten, men fullkomlig likhet i arbete för alla rotlarne vinnes, om tredje roteln indelas till tjänstgöring på enahanda sätt som de öfriga, får Nedre Revisionen hemställa, att några särskilda föreskrifter icke måtte meddelas angående tredje rotelns tjänstgöringsskyldighet utan att ifråga härom måtte få tillämpas de bestämmelser, som beträffande indelningen äro i den för Nedre Revisionen gällande instruktion meddelade.

Hvad därefter angår kansliets ordnande hvilat det föreliggande förslaget på den uppfattningen, att de hittillsvarande arbetskrafterna särskildt hvad angår protokollssekreterarne varit öfverflödiga, och åsyftas till äfventyrs att indragning af protokollssekreteraretjänsterna skall, i den mån ledigheter yppas, äga rum, intill dess allenast en protokollssekreterare finnes för två rotlar. Det kan ej förnekas att under nuvarande förhållanden, då till följd af särskilda omständigheter, hvilka dock kunna och böra vara öfvergående, protokollssekreterarnes biträde icke på alla rotlar tages eller kan tagas i anspråk i den utsträckning, som i 17 § i instruktionen för Nedre Revisionen afses, deras arbete, om detsamma bedömes efter hvad som under ett helt år uträttas, är af den beskaffenhet, att en ökning däri mycket väl kan äga rum, ehuru väl äfven från denna synpunkt deras platser kunna försvaras lika väl som en stor del motsvarande kanslisekreterarebefattningar inom andra delar af Kungl. Maj:ts kansli. Vigten ligger dock ej härpå utan måste hänsyn uteslutande fästas därå, att revisionssekreterarne under föredragningsperioderna äga tillräcklig arbetskraft för det arbete, som då hopar sig — ett arbete, som fordrar på samma gång skyndsamhet som synnerlig ordning och reda. Under nämnda tider har revisionssekreteraren ett oafvisligt behof af att kunna helt disponera öfver två tjänstemän utan att kraf på

någonderas tjänstgöring kan framställas af annan rotel, och äfven emellan föredragningsperioderna kunna och böra protokollssekreterarne och amanuenserne beredas full sysselsättning såsom biträden åt revisionssekreteraren och för att åstadkomma en behöflig lättnad i hans göromål. Deras biträde har nämligen redan å åtskilliga rotlar tagits och kommer enligt bestämd föresats inom Nedre Revisionen att äfven å andra rotlar tagas i anspråk icke blott för själfständig uppsättning af promemior i enklare mål utan äfven för att renovera af revisionssekreteraren uppsatta koncept till promemior, innehållande dessas definitiva lydelse med hänvisning till akterna för allt, som bör därur ordagrannt afskrifvas. Genom utförandet af detta arbete, som icke kan lämnas åt en renskrifvare, beredes för revisionssekreteraren en afsevärd lättnad i det under alla tider öfverklagade myckna afskrifningsarbete, som är förändadt med målens beredning, hvarjämte för Högsta Domstolen vinnes förmånen af att äga tillgång till redigt utskrifna promemior. Om nu en del af hvarje rotels arbetskrafter indrages, blifver i och med det samma möjligheten betagen revisionssekreterarne att på antydt sätt bereda sig lättnad i arbete. Gifvet är nämligen, att den tjänsteman, som en rotel har gemensam med en annan, är förlorad för all tjänstgöring, som ej ovillkorligen framtvingar sig själf. Visserligen kan förlusten tänkas ersatt genom biträde af extra tjänstemän. Med de oansenliga gratifikationsmedel, som kunna komma att stå Nedre Revisionen till buds, kan man emellertid ej räkna på en jämn tillgång på extra tjänstemän, allra minst om befodringsutsikterna inom verket minskas, och i hvarje händelse lär det vara olämpligt att göra arbetet beroende på oafönad tjänstgöring af extra ordinarie. Nedre Revisionen är därför af den mening, att arbetet inom densamma icke kan utan revisionssekreterarnes oskäligen betungande på ett fullt tillfredsställande sätt fortgå med mindre än att å en hvar af de nya rotlarne anställas en protokollssekreterare och en amanuens.

Därest med bibehållande af nuvarande aflöningsförmåner för protokollssekreterare och amanuens, ofvannämnda anordning ej skulle kunna genomföras, torde saken dock kunna i nödfall låta sig ordnas på det sätt, att för hvarje ny rotel konstitueras en protokollssekreterare med aflöning af 1,500 kronor i lön, 1,200 kronor i tjänstgöringspenningar och 300 kronor i renskrifningspenningar eller tillhopa 3,000 kronor. Aflöningen till tre protokollssekreterare skulle sålunda utgöra tillsammans 9,000 kronor, hvartill kommer arfvode till tre amanuenser af 1,000 kronor till hvardera med tillhopa 3,000 kronor eller sammanräknadt

12,000 kronor, hvilken summa öfverskjuter den beräknade kostnaden med allenast 1,200 kronor.

Om emellertid viktigare skäl tala för indragning af kanslitjänstemän, är Nedre Revisionen af den mening, att denna indragning bör äga rum icke i afseende å protokollssekreterarne utan beträffande amanuenserna. Uppenbart är nämligen att en rotel bör vara bättre betjänad af att den tjänsteman, som helt tillhör roteln, är en ordinarie eller konstituerad protokollssekreterare, som har skyldighet att odeladt ägna sig åt arbetena å roteln än en obefordrad lägre aflönad extra ordinarie, som det icke kan förmenas att söka sin hufvudsakliga utkomst äfven på annat håll. En minskning af protokollssekreterarnes antal så, att icke en dylik tjänsteman vore anställd på hvarje rotel, skulle dessutom medföra betydliga och måhända understundom oöfvervinneliga svårigheter vid ledamöternas indelning till tjänstgöring, ity att man vid indelningen måste taga hänsyn till, att de rotlar, som icke hafva egen protokollsförande, ej kunna samtidigt tjänstgöra å Högsta Domstolens olika rum eller samtidigt hafva föredragning i Högsta Domstolen och närvara i Statsrådet. Vidden af antydda svårigheterna inses lätt, om man besinnar, att af två rotlar med gemensam protokollssekreterare den ena icke kan hafva föredragning i Högsta Domstolen, så länge den andra roteln är upptagen af veckomålmottagning och föredragning i Högsta Domstolen eller har skyldighet att närvara i Konseljen, hvilket allt omfattar en tid af ungefär sex veckor. Här af följer bland annat att någon indelning icke kan uppgöras, med mindre än att minst sex eller nära halfva antalet revisionssekreterare finnas villiga att afstå från sin enligt gällande instruktion dem tillkommande rätt att efter ålder i tjänsten välja föredragningstur. Såsom en annan olägenhet af att flera rotlar hafva gemensam protokollssekreterare torde äfven böra framhållas, att innehafvarne af dylika rotlar ofta kunna blifva hindrade att verkställa de byten af föredragningsdagar, som i följd af sjukdom eller annat förfall kunna vara nödvändiga och hittills ej sällan ägt rum. Det ligger dessutom onekligen en obillighet däri, att ledamöter med alldeles enahanda tjänstgöringsskyldighet äro underkastade olika villkor i afseende å det biträde, de äga att till tjänstens upprätthållande påkalla, samt att yngre ledamöter, hvilka på förordnande sköta ordinarie rotelinnehafvares befattningar, skulle kunna i berörda hänseende komma i en fördelaktigare ställning än äldre kamrater, hvilka konstituerats att förestå de nybildade rotlarna. Hvad särskildt angår den rotel, som afsetts att ersätta den nuvarande extra roteln, vill Nedre Revisionen, för

den händelse att hvad ofvan anförts emot bibehållande för samma rotel af enahanda föredragningsskyldighet, som nu tillkommer extra roteln, icke finnes föranleda bifall till Nedre Revisionens i fråga om denna rotel gjorda hemställan, påminna, att för framtiden såsom hittills under somrarna, då någon tjänstgöring å måndagar icke kan för extra rotelu äga rum, erfordras, att en särskild protokollssekreterare förordnas på denna rotel, och att det ej gerna kan vara lämpligt, att en ständig rotels tjänstgöringsförmåga göres beroende af, huruvida på Justitie Departementets stat finnas användbara besparingar för aflönande af nödvändiga tjänstemän.

Till följd af indragningen af en del amanuens tjänster blifver de kvarvarandes tjänstgöring vid protokollsföringen i Nedre Revisionen och vid expeditionen ej obetydligt ökad. Det synes Nedre Revisionen billigt, att amanuensernas arfvoden med anledning af deras ökade tjänstgöringsskyldighet något höjes, och har Nedre Revisionen tänkt sig, att arfvodena borde ökas med 500 kronor, till hvilken utgift tillgång, på sätt här nedan visas, kan erhållas utan ökning i Justitie-Revisions-Expeditionens stat utöfver de 10,800 kronor, som beräknats till tjänstebiträden åt de nya rotlarna. Den minskning i hjälp vid promemorieskrifningen, som blifver en följd af indragningen af en del amanuens tjänster, torde i någon mån kunna ersättas genom extra biträden, om tillräcklig höjning af det till Nedre Revisionen utgående anslaget till dylika biträden kan erhållas.

På grund af hvad ofvan anförts får Nedre Revisionen föreslå att, om ej den ökning, som förut angifvits vara behöfelig för anställande af en protokollssekreterare och en amanuens på hvar och en af de nya rotlarna, kan utverkas, fyra amanuens tjänster indragas, så att amanuensernas antal inskränkes till sju, hvarigenom en besparing vinnes af 4,000 kronor, med rätt för Nedre Revisionen att sålunda ordna de kvarvarande amanuensernas tjänstgöring, att de hafva skyldighet att, jämte förändret under hvar sin vecka af Nedre Revisionens protokoll, biträda vid målens beredning och expedieringen hvar å två rotlar enligt den indelning, Nedre Revisionen närmare bestämmer, samt att kansliet därefter ordnas sålunda, att tre protokollssekreterare konstitueras för de nya rotlarna med en aflöning för hvardera af 3,000 kronor, att de kvarvarande sju amanuensernas arfvoden ökas med 500 kronor till 1,500 kronor för hvardera och att det därefter återstående öfverskottet 2,300

kronor åt det för ordnande af de nya rotlarnas kansli föreslagna be-
loppet och besparingen genom indragning af fyra amanuensplatser an-
visas Nedre Revisionen såsom anslag till bestridande af ersättningar till
extra biträden, hvarigenom detta anslag i sin helhet kommer att uppgå
till 3,000 kronor.

Stockholm den 16 December 1896.

A. E. Sjöstrand.   *H. Rhodin.*   *E. Quensel.*   *Karl Silverstolpe.*
Gustaf de Maré.   *Carl Leijonmarck.*   *Carl Lindhagen.*
Ernst Håkanson.   *Lave Beck-Friis.*   *A. Åkerman.*

Vördsam promemoria.

Med anledning däraf att det inom Justitiedepartementet blifvit
ifrågasatt att, därest i följd af tillämnad ökning af föredragningen i
Högsta Domstolen tre nya rotlar i Nedre Revisionen komme att inrättas,
för två af dessa rotlar skulle anställas allenast en gemensam protokolls-
sekreterare och två amanuenser, hvaremot den tredje roteln skulle er-
hålla en amanuens samt för protokollsföringen och expedition vara hän-
visad till biträde af öfriga rotlars protokollssekreterare, hafva flertalet
af Nedre Revisionens ledamöter i en afgifven promemoria anført åtskilliga
förhållanden, som skulle göra en sådan anordning olämplig. De åsig-
ter, som härvid uttalats, afvika i flera afseenden från vår mening i
denna fråga.

Det synes oss icke kunna bestridas, att å de flesta rotlar en ök-
ning i det arbete, som för närvarande utföres af protokollssekreteraren,
kan med skäl påfordras. Enligt hvad i nämnda promemoria uppgifves,
skulle också i Nedre Revisionen förefinnas en bestämd föresats att äfven
å de rotlar, där sådant nu icke äger rum, för framtiden taga proto-
kollssekreterarnes arbete i anspråk icke blott för själfständig uppsätt-

ning af promemorior i enklare mål utan äfven för renovering af de utaf revisionssekreterarne uppsatta promemorior, hvarigenom en lättnad i revisionssekreterarnes arbete skulle vinnas. Vi betvifla emellertid, att sådant skall låta sig något allmännare genomföras. Samma hinder, som hitintills förefunnits för att i någon större omfattning erhålla biträde af protokollssekreterare för uppsättning af promemorior, torde antagligen komma att äfven i framtiden förefinnas. Och hvad angår arbetet med renovering af promemorior, så hafva meningarna varit delade om fördelarna af en sådan renovering och endast i undantagsfall torde revisionssekreterarne hafva låtit verkställa densamma. Om man vill söka — synes det oss — genom öfverflyttning af något arbete från revisionssekreteraren till kansliet bereda revisionssekreteraren en lättnad i hans tjänst, bör sådant ske därigenom, att revisionssekreteraren sättes i tillfälle att mera än hittills ägt rum disponera amanuensens arbetskrafter för biträde vid målens beredande.

Af hvad vi nu anført torde framgå, att vi anse en indragning af amanuensbefattningar, såsom medförande en minskning i möjligheten för revisionssekreteraren att erhålla biträde vid målens beredning, icke böra ifrågakomma.

De skäl, som för lämpligheten af den här ofvau förstnämnda anordningen anförts, äro hufvudsakligen:

den skulle medföra, att en af de nya rotlarna skulle komma att tjänstgöra på samma sätt som den nuvarande extra roteln, hvarafskulle följa svårighet för rotelinnehafvaren att bereda större mål och erhålla tid för deras föredragning äfvensom en ojämnhet i den lindring för öfriga rotlar, som från början med extra roteln afsetts;

betydliga och måhända understundom öofvervinnerliga svårigheter vid revisionssekreterarnes indelning till tjänstgöring skulle uppstå, ity att man vid indelningen måste taga hänsyn till att de rotlar, som icke hade egen protokollssekreterare, ej kunde samtidigt tjänstgöra å Högsta Domstolen eller samtidigt hafva föredragning i Högsta Domstolen och närvara i Statsrådet; och

hinder skulle kunna möta för revisionssekreterare att verkställa de byten af föredragningsdagar, som af olika anledningar stundom kunde vara nödvändiga.

Med anledning häraf torde vi få erinra: att hitintills den extra roteln varit indelad till tjänstgöring icke allenast på måndagar utan äfven — oafsedt de veckor under sommaren, då föredragning ägt rum — på andra dagar, då tid icke upptagits af justering, samt att på måndagar efter ferier justering icke äger rum; att hinder ju icke kan före-

finnas för att till vinnande af jämnhet i lindringen för de öfriga rotlarna ordna föredragningsdagarna för den rotel, som skall ersätta den extra roteln, något annorlunda än som för sistnämnda rotel ägt rum; *att* visserligen någon svårighet kan uppstå vid indelningens uppgörande, då hänsyn alltid måste tagas därtill, att de två revisionssekreterare, som hafva gemensam protokollssekreterare, icke kunna samtidigt under hel föredragningsvecka tjänstgöra å Högsta Domstolens olika rum, men att denna svårighet dock icke synes utgöra något hinder för anordningens genomförande; *att* protokollsföringen i statsrådet är af synnerligen enkel beskaffenhet, hvadan det synes kunna ifrågasättas huruvida icke stadgande kunde meddelas därom att, i händelse vederbörande protokollssekreterare vore af tjänstgöring i Högsta Domstolen hindrad att föra protokollet i statsrådet, denna protokollsföring skulle åligga amanuensen å roteln; *att* sådana byten af föredragningsdagar, som ofvan nämnts, visserligen ofta ägt rum och af en eller annau anledning varit lämpliga; *att* de dock för arbetets jämna gång ytterst sällan varit nödvändiga och att det därför torde kunna sägas att, om för framtiden ett sådant tillfälligt byte med den revisionssekreterare, hvars protokollssekreterare är för annan rotel upptagen af protokollsföring i Högsta Domstolen, skulle omöjliggöras, skadan däraf är ringa om ens någon; *samt att* dessutom med den för Nedre Revisionen gällande instruktion icke torde vara oförenligt att vid sådana frivilliga byten af föredragningsdagar den protokollssekreterare, som det åligger att i öfrigt under veckan föra Högsta Domstolens protokoll, jämväl förer protokollet under den eller de dagar, då i följd af byte annan ledamot än veckans ordinarie föredragande är tjänstgörande, ett förfaringssätt som för föredraganden icke medför någon olägenhet och för protokollssekreteraren är till gagn.

Hvad i öfrigt mot den ifrågasatta anordningen anmärkts synes oss icke böra tillmätas någon större betydelse.

På grund af hvad nu anförts få vi hemställa, att den nu inom Justitiedepartementet ifrågasatta anordningen måtte gifvas företräde framför det af flertalet af Nedre Revisionens ledamöter alternativt framställda förslaget om anställande af en protokollssekreterare för hvar och en af de nya rotlarna och samtidig indragning af fyra amanuensstjänster.

I sammanhang härmed torde böra erinras därom att, om den nu inom Justitiedepartementet ifrågasatta anordningen med en protokollssekreterare för två rotlar skulle komma till stånd och vid tillämpningen visa sig tillfredsställande samt i följd däraf möjligen komme att väckas förslag om anordningens utsträckande därhän, att halfva antalet proto-

kollssekreteraretjänster indragas, det då torde böra tagas i öfvervägande huruvida icke den principiella ändring borde i fråga om protokollssekreteraretjänsterna vidtagas, att protokollssekreterarne indelades till tjänstgöring hos Högsta Domstolen utan att vara fasta vid viss rotel inom Nedre Revisionen.

Slutligen tillåta vi oss fasta uppmärksamhet på ett annat sätt för ordnande tillsvidare af de nya rotlarnas kansli:

två af de nya rotlarna erhålla hvar sin konstituerad protokollssekreterare och hvar sin amanuens;

för protokollssekreterarne sättes lönen till 1,800 kronor, tjänstgöringspenningar till 1,200 kronor och renskrifningspenningarne till 300 kronor;

för amanuenserna sättes arfvodet till 1,000 kronor;

den tredje roteln indelas till tjänstgöring i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den nuvarande extra rotelns tjänstgöring;

för sistnämnda rotel anställes en amanuens med ett arfvode af 1,000 kronor.

Mot detta sätt för sakens ordnande synes oss befogade anmärkingar från Nedre Revisionens sida icke kunna ifrågakomma, under det kostnaderna blifva inskränkta till skäligt belopp likasom härigenom icke kommer att uppstå något hinder för en framtida omorganisation af Justitierevisions-expeditionen.

Stockholm den 16 December 1896.

R. Wærn.

Hugo Bohman.

I hufvudsak instämmer jag i förestående yttrande; då protokollssekreterarne för närvarande äro indelade till tjänstgöring på de särskilda rotlarna i revisionen, anser jag mig emellertid böra förorda det här ofvan sist framställda förslaget att tills vidare ordna de nya rotlarnes kansli; detta förslag lägger inga hinder i vägen för ett framtida ordnande af revisionens hela kansli i den riktning, som jag tror vara den rätta, nämligen att protokollssekreterarne indelas till tjänstgöring efter föredragningsveckorna i Högsta Domstolen, hvarigenom protokollssekreterarnes antal mycket väl kan inskränkas till hälften af det nuvarande, därest på samma gång arfvodet till hvarje amanuens ökas, så att, fastän ut-

sigterna för amanuenserna till befordran inom revisionen minskas, tillräckligt många unga jurister, lämpliga att förordna till amanuenser, alltid må finnas villiga mottaga dylika förordnanden.

Stockholm som ofvan.

Emil Sjöberg.

Rätt afskrifvet, intygas. Stockholm och Kungl. Maj:ts Justitie
Revision den 21 september 1910.

Ex officio
F. Peterzens.

*Utdrag af protokollet, hållet hos Kungl. Maj:ts nedre justitiev
revision den 21 september 1910.*

Närvarande: revisionssekreterarne friherre CEDERSTRÖM och AHLGREN, konstituerade revisionssekreterarne grefve HAMILTON, BORELL och BÅÅTH samt tillförordnade revisionssekreterarne WIHLBORG, SÖDERWALL, HIMMELSTRAND, LILIENBERG, KOCH, friherre GIERTTA, GADDE, WISÉN, EDELSTAM, BERGFELDT, LINDQUIST, LEWIN, BAGGE, HOLMBERG, SÖDERBAUM, HAGSTRÖMER och LINNÉR.

Revisionssekreteraren friherre Cederström föredrog Kungl. Maj:ts remiss den 18 juni 1910, hvarigenom nedre revisionen anbefallts att afgifva underdånigt utlåtande öfver ett af löneregleringskommittén den 14 maj 1910 afgifvet betänkande med förslag angående reglering af nedre revisionens löneförhållanden med mera; och beslöts underdånigt utlåtande af innehåll registraturet utvisar.

Revisionssekreterarne friherre Cederström och Ahlgren samt tillförordnade revisionssekreterarne Himmelstrand, Lilienberg, Koch, friherre Gierdda, Wisén, Bergfeldt, Lindquist, Holmberg och Söderbaum vore ense om förenämnda beslut.

Konstituerade revisionssekreteraren grefve Hamilton, med hvilken konstituerade revisionssekreteraren Borell samt tillförordnade revisionssekreterarne Gadde, Edelstam, Bagge, Hagströmer och Linnér instämde, var af skiljaktig mening i de afseenden, följande yttrande utvisar:

»Enligt mitt förmenande böra kansliet och registratorskontoret ordnas på följande sätt: Endast tre protokollssekreterare finnas, åt hvilka protokollsföringen i högsta domstolen öfverlämnas. Å hvarje rotel anställes ett skrifbiträde, som dels utför vissa å roteln förekommande

göromål, som nu utföras af protokollssekreteraren, dels utför allt erforderligt renskrifningsarbete och dels biträder revisionssekreteraren vid promemorieskrifningen. Registratorskontoret består af tre afdelningar, en afdelning för inkommande revisionssaker, en afdelning för inkommande besvärsmål och ansökningsärenden samt en afdelning för afgjorda mål. Å hvarje afdelning finnes en registrator jämte nödiga biträden.

För att påvisa genomförbarheten af detta förslag och ådagalägga huru de olika göromål, som nu utföras å kansliet och registratorskontoret, enligt förslaget skulle fördelas, torde till att börja med en granskning af de protokollssekreterarne för närvarande åliggande göromål böra äga rum.

A) Protokollssekreterarne hafva att upprätta förslag till rubriker till Kungl. Maj:ts domar och utslag, att, sedan desamma af revisionssekreteraren justerats, ombesörja utskrifvandet af ett exemplar däraf, hvilket i revisionssaker skall användas till det underdåniga betänkandet samt i besvärsmål och ansökningsärenden såsom bilaga fogas vid högsta domstolens protokoll, samt att träffa anstalter för mångfaldigande af rubrikerna på det att hvarje ledamot i högsta domstolen vid föredragningen måtte erhålla ett exemplar däraf. Dessa göromål synas lämpligen kunna öfvertagas af revisionssekreteraren med hjälp af ett skrifbiträde. Protokollssekreterarens uppsättande af förslag till rubrik innebär nämligen i de allra flesta fall endast en formell behandling af hofrättens dom eller utslag och utgöres således till den allra väsentligaste delen af ett rent mekaniskt arbete. Skola några ändringar vidtagas i hofrättens rubrik göras dessa af revisionssekreteraren vid rubrikens justerande, hvilket i regel sker i sammanhang med målets inläsande och uppsättande af föredragningspromemoria. För revisionssekreteraren torde det emellertid medföra föga ökad arbete, om han därvid endast har tillgång till hofrättens dom eller utslag och icke såsom nu till ett af protokollssekreteraren uppsatt förslag till rubrik, väsentligen utgörande en afskrift af samma dom eller utslag. I hofrättens dom eller utslag skulle revisionssekreteraren med blyerts vidtaga erforderliga tillägg eller förändringar, hvarefter han hade att utlämna det hela till sitt skrifbiträde att renskrifvas. Sedan det sålunda utskrifna förslaget till rubrik af revisionssekreteraren ytterligare granskats, skulle skrifbiträdet ombesörja en utskrift däraf att i revisionssaker användas till det underdåniga betänkandet och i besvärsmål och ansökningsärenden såsom bilaga till högsta domstolens protokoll, hvarjämte skrifbiträdet skulle vidtaga anstalter för mångfaldigande af rubrikerna. Sedan i revisionsaker det beslut, hvarom nedre revisionen skall hemställa, fattats, skulle

detsamma af revisionssekreteraren öfverlämnas till skrifbitrådet för att därmed komplettera betänkandet, hvarjämte skrifbitrådet i erforderliga fall skulle ombesörja mångfaldigandet af nedre revisionens beslut.

Uti vissa mål finnes ingen hofrättsrubrik till ledning vid uppsättande af rubriken till Kungl. Maj:ts dom eller utslag, och är härvid i första hand att märka skiftesmål samt dispachemål. I dessa mål torde emellertid så mycket mindre hinder möta för att åt vederbörande revisionssekreterare öfverlämna affattandet af dessa rubriker, som redan nu det väsentligaste arbetet härmed på grund af dessa måls beskaffenhet utföres af revisionssekreteraren.

Hvad angår öfriga mål, däri hofrättsrubrik icke finnes, såsom exempelvis mål enligt lösdrifvareförordningen, äfvensom ansökningsärenden, så torde uppsättandet af rubriker i dessa mål och ärenden — hvilket arbete är af enkel beskaffenhet — böra öfverlämnas åt ofvannämnda afdelning för inkommande besvärsmål och ansökningsärenden, där arbetet härmed skulle utföras antingen af den kanslist, som enligt förslaget skulle där anställas, eller af protokollssekreterarne på sätt nedan sägs.

B) Protokollssekreterarne hafva vidare att föra protokoll i de justitieärenden, som förekomma i statsrådet och i högsta domstolen.

Hvad först angår protokollsföringen i högsta domstolen, så skulle såsom ofvan nämnts detta arbete öfverlämnas åt tre för detta ändamål anställda protokollssekreterare.

Beträffande arbetet med protokollets affattande så torde lättnad kunna härutinnan beredas därigenom, att särskilda formulär utarbetades för olika, vanligen förekommande fall, såsom exempelvis för det fall, då part förlorat talan på grund af underlåtenhet att fullgöra föreskrifter i kommunikationsresolution eller att ingifva till målen hörande protokoll eller utslag eller då part underlåtit att ingifva revisionsskilling eller fattigdomsbevis med mera. Dessa sålunda utarbetade formulär skulle sedan tryckas samt finnas tillgängliga å hvarje rotel.

Med hänsyn därtill att ofvannämnda protokollssekreterare skulle med protokollsföringen i högsta domstolen blifva sysselsatta i regel allenast fyra timmar dagligen, skulle för dem stadgas skyldighet att viss tid dagligen i nedre revisionen biträda med där förekommande göromål, såsom exempelvis kollationeringsarbete och uppsättande af rubriker i ansökningsärenden med mera.

Hvad angår protokollsföringen i statsrådet synes som om arbetet härmed skulle kunna öfverlämnas åt den kanslisekreterare i justitiedepartementet, hvilken skall närvara i statsrådet för förande af protokoll

öfver de på nämnda departements föredragning beroende ärenden. Skulle hinder härför möta, torde denna protokollsföring kunna uppdragas åt en af de i nedre revisionen anställda kanslister.

C) Protokollssekreterarne hafva vidare att, efter det högsta domstolens protokoll varit för dess ledamöter tillgängligt och blifvit af äldste närvarande ledamoten underskrifvet, å inneliggande rubriker införa högsta domstolens beslut, hvarefter riktigheten häraf granskas af revisionssekreteraren.

Detta arbete synes kunna öfverlämnas åt revisionssekreteraren med biträde af skrifbiträdet. Härvid torde af skäl nedan sägs revisionssekreteraren böra med sin namnunderskrift bestyrka riktigheten af det inneliggande exemplaret af domen eller utslaget.

D) Protokollssekreterarne hafva vidare till åliggande att ombesörja expedierandet af Kungl. Maj:ts domar och utslag.

Allt arbete härmed skulle enligt förslaget öfverlämnas åt registratorn å afdelningen för afgjorda mål på sätt nedan skall närmare utvecklas.

Sedan således ofvannämnda inneliggande doms- och utslagsexemplar af revisionssekreteraren underskrifvits samt dessutom försetts med anteckning om antalet erforderliga exemplar med mera, skulle desamma öfverlämnas till nyssnämnda registrator, till hvilken jämväl skulle öfverlämnas till målet hörande handlingar. Härefter skulle således revisionssekreterarens befattning med målet upphöra. Något skäl för bibehållande af nu förefintligt stadgande, att revisionssekreteraren skall kontrasignera utgående expeditioner, synes så mycket mindre föreligga, som de fullt lika viktiga exemplar, hvilka utskrifvas till sökandes eller klagandes motpart, redan nu icke kontrasigneras af revisionssekreteraren. En fördel med denna anordning skulle vara, att den tid, under hvilken expeditionsförordnande behöfde lämnas åt en tillförordnad revisionssekreterare, förkortades, och att för en ordinarie revisionssekreterare bereddes möjlighet att vid infallande semester förr än nu är fallet efter föredragningens slut begagna sig af semestern.

I detta sammanhang torde anmärkas, att upprättandet af statistik, hvilket arbete nu åligger revisionssekreterarne, en hvar för sin rotel, men som enligt praxis fullgöres af protokollssekreterarne, torde böra öfverlämnas åt registratorn å afdelningen för afgjorda mål, hvilken i sammanhang med domens eller utslagets expedierande skulle göra härför nödiga anteckningar.

E) Protokollssekreterarne hafva vidare att biträda vederbörande revisionssekreterare vid mottagningen af veckomål.

På sätt nedan skall närmare utvecklas skulle detta arbete öfverlämnas åt registratorn å afdelningen för inkommande besvärsmål och ansökningsärenden.

Härmed torde de väsentligaste af protokollssekreterarnes göromål vara angifna. Det återstår allenast den mera generella bestämmelsen, att protokollssekreterarne i öfrigt skola lämna revisionssekreterarne det biträde, som påfordras. Härmed torde ursprungligen hafva afsetts, att protokollssekreterarne skulle biträda revisionssekreterarne med uppsättande af föredragningspromemorior. Detta har emellertid icke under senare tid i nämnvärd grad förekommit; och torde ej heller framdeles någon afsevärd hjälp härigenom kunna beredas revisionssekreterarne. Förutom nämligen att justeringen af en utaf annan uppsatt föredragningspromemoria förorsakar ett arbete, som ofta kan vara lika stort som att själf skrifva densamma, föranleder också användandet af en annans promemoria — denna må vara aldrig så förtjänstfullt skrifven — att föredraganden, som nödgas i hufvudsak följa den föredragningsordning, som författaren af promemorian tänkt sig, icke kommer att föredraga målet på sätt han helst själf skulle önskat. Det biträde, protokollssekreterarne i öfrigt lämnat revisionssekreterarne, har väsentligen bestått däri, att protokollssekreteraren införskaffat erforderliga upplysningar i nedre revisionen äfvensom från andra ämbetsverk. Att härigenom en ej obetydlig lättnad bereds revisionssekreteraren, särskildt därutinnan att han sluppit att själf begifva sig till nedre revisionens ämbetslokal för upplysningarnas inhämtande utan i telefon kunnat anmoda protokollssekreterarne att införskaffa desamma, torde ej förnekas. Dock torde väsentligen samma hjälp kunna beredas revisionssekreteraren utaf hans skrifbiträde, sedan biträdet under någon tid haft anställning i nedre revisionen och vunnit kännedom om där rådande förhållanden.

Af det ofvan sagda framgår att enligt förslaget revisionssekreterarnes arbetsbörd skulle i någon mån ökas. Å andra sidan skulle enligt förevarande förslag lättnad beredas revisionssekreterarne i det myckna renskrifningsarbete, som oundvikligen är förenadt med uppsättandet af föredragningspromemorior. Vid detta arbete skulle revisionssekreteraren kunna hafva en afsevärd hjälp af skrifbiträdet, antingen sålunda att revisionssekreteraren uppsätter en stomme till föredragningspromemoria med hänvisningar till akten att af skrifbiträdet utskrifvas, eller sålunda att kontrakt eller dylika handlingar, hvilka i sin helhet böra inflyta i föredragningspromemorian, utlämnas till skrifbiträdet att afskrifvas, eller på något annat dylikt sätt. Det

inses lätt, att genom en sådan fördelning mellan mekaniskt och kvalificerad arbete revisionssekreteraren skulle kunna erhålla en verklig lindring i sitt det oakadt betungande arbete. Denna anordning är fördenskull af synnerligen stor betydelse. Emellertid är det otvifvelaktigt, att denna hjälp för att blifva effektiv förutsätter ett skrifbiträde för hvarje revisionssekreterare, hvilken måste, när helst det är för honom lämpligt, kunna påkalla bitrådets hjälp. Då promemorieskrifningen sker samtidigt på de flesta rotlar, är möjligheten af att låta ett skrifbiträde vara gemensamt för flera rotlar tydligen utesluten, utan måste med nödvändighet hvar revisionssekreterare hafva sitt skrifbiträde, hvars arbetskraft han ensam äger förfoga öfver.

Enligt förevarande förslag till omläggning af protokollssekreterarnes hittillsvarande arbete måste också revisionssekreteraren vid flera honom pålagda göromål kunna omedelbart fordra hjälp af sitt skrifbiträde, och möter således jämväl härutinnan hinder för att låta ett skrifbiträde vara gemensamt för flera rotlar. Därjämte är det af stor betydelse för revisionssekreteraren att till sitt förfogande hafva en person, som har kännedom om förhållandena å roteln, som kan tillhandagå revisionssekreteraren med upplysningars införskaffande och som revisionssekreteraren vet att han i dylika fall kan anlita. Vidare är det af vikt, att revisionssekreteraren för renskrifningsarbetet har en viss person att vända sig till, då härigenom han kan erhålla större säkerhet för att arbetet blifver färdigt i vederbörlig tid. Skrifbiträdet skulle dessutom utföra andra å roteln förekommande göromål såsom förande af den privata roteln, hållandet af ordning å de å roteln lottade mål med mera dylikt.

I detta sammanhang torde — för undvikande af missförstånd — böra nämnas, att skrifbiträdena så till vida skulle sysselsättas med annat arbete, än det som direkt pålades dem af revisionssekreteraren, som de skulle vara skyldiga att verkställa utskrift af expeditioner i föredragna mål och förekommande afskrifter däraf äfvensom deltaga i kollationeringsarbete. Därjämte torde det kunna åläggas skrifbiträdena att i tur och ordning verkställa erforderlig utskrift af nedre revisionens protokoll. Öfver hufvud taget skulle allt i nedre revisionen förekommande renskrifningsarbete utföras af dessa skrifbiträden.

Med hänsyn till de arbeten, som komme att åligga skrifbiträdena, torde å dem böra ställas den fordran, att de äro kunniga i maskinskrifning och helst jämväl i stenografi. Att för skrifbiträdena stadga en daglig tjänstgöringsskyldighet af minst sex timmar skulle vara

mindre lämpligt. Det kan nämligen icke undvikas, att revisionssekreteraren under vissa tider behöfver i högre grad taga bitrådets hjälp i anspråk, under det att han åter under andra tider i mindre omfattning kan påkalla bitrådets hjälp. Ehuru sålunda arbetet skulle för bitrådena ställa sig något ojämnt under olika tider, så torde i allt fall i sin helhet sedt skrifbitrådena erhålla så mycket arbete, som motsvarar sex timmars tjänstgöring dagligen. Härutinnan kan erinras, att kommittén för rena skrifgöromåls utförande i nedre revisionen beräknat, dels att åtta fast anställda skrifbitråden skulle finnas och dels att ytterligare ett belopp af 5,000 kronor härtill skulle behöfvas, hvarjämte må framhållas, att kommitténs skiljaktige ledamot på, såsom synes, goda grunder funnit berörda beräkning vara alltför låg. Enligt föreliggande förslag skulle nu skrifbitrådena dessutom hafva att dels utskrifva förslag till rubriker på sätt förut nämnts dels biträda vid promemorieskrifningen och dels utföra andra å rotlarna förekommande göromål äfvensom deltaga i kollationeringsarbete. Under sådana förhållanden synes man med fog kunna antaga att de föreslagna tjugufyra skrifbitrådena skulle erhålla full sysselsättning.

Enligt förslaget skulle revisionssekreterarnes arbete vidare minskas därigenom, att de befriades från mottagningen af så kallade veckomål och öfverhufvud taget icke skulle taga befattning med några mål förr än desamma vore i komplett skick. Alla dessa göromål skulle öfverlämnas till tjänstemännen å registratorskontoret att å eget ansvar utföras. Härmed skulle otvifvelaktigt lättnad beredas revisionssekreterarne, i synnerhet som mottagningen af veckomål infaller under en tid, då föredragning är nära förestående.

Registratorskontoret skulle, såsom nämndt, bestå af tre afdelningar, en för inkommande revisionssaker, en för inkommande besvärsmål och ansökningsärenden och en för afgjorda mål.

Registratorn å afdelningen för inkommande revisionssaker skulle väsentligen hafva till åliggande att mottaga inkommande handlingar i revisionssaker och å dem göra vederbörliga anteckningar samt till vederbörande parter utlämna de afskrifter, de äro berättigade utbekomma, att i diarier införa alla revisionssaker, att föra förteckning öfver inkomna revisionsskillingar och därför redovisa, att vid hvarje saks bokföring tillse, huruvida den har gemenskap med förut inkommet mål och därom göra vederbörliga anteckningar, att bestyra om lottning af revisionssaker, att rekvirera löner, lämna uppgift till ledning vid taxering och handhafva expensmedlen med mera.

Allt detta är arbete, som för närvarande åligger registratorn. Därjämte skulle enligt förslaget tillkomma åliggande för honom att på eget ansvar i revisionssaker vidtaga erforderliga åtgärder för att målet skulle blifva i komplett skick såsom infordrande af felande protokoll med mera.

Något hinder för att åt registratorn lämna i uppdrag utförandet af detta arbete torde icke möta, då detsamma är af enkel beskaffenhet.

Registratorn skulle därjämte åligga att å inkomna revisionssaker anteckna, huruvida dessa vore af beskaffenhet att skola föredragas med förtursrätt.

Att pålägga registratorn dessa ytterligare göromål torde icke väcka betänklighet, då å andra sidan stor lättnad beredes honom därigenom, att han befrias från all befattning med besvärsmål och ansökningsärenden äfvensom med revisionssakerna efter det de öfverlämnats till vederbörande revisionssekreterare.

Registratorn å afdelningen för inkommande besvärsmål och ansökningsärenden skulle beträffande dessa hafva samma åligganden som registratorn å afdelningen för inkommande revisionssaker eller således att i dessa mål och ärenden mottaga inkommande handlingar, att i diarier införa desamma, att tillse huruvida målet eller ärendet hade gemenskap med förut inkommet mål eller ärende och därom göra anteckningar och att ombestyrta lottning af dessa mål och ärenden. Därjämte skulle det åligga denne registrator att öppna ankommande bref och i anledning däraf vidtaga erforderlig åtgärd. Det synes lämpligast att detta arbete anförtros åt denne registrator, då de flesta ankommande bref torde angå besvärsmål eller ansökningsärenden. Vidare skulle han hålla förteckning öfver dem, som genom annälan hos Kungl. Maj:t ställt ombud för mottagande af besvärshandlingar i rättegångsmål. Registratorn skulle vidare vidtaga alla erforderliga åtgärder för att målen och ärendena skulle komma i komplett skick såsom infordrande af felande protokoll med mera äfvensom besluta om kommunikation utaf målen och ärendena eller med andra ord: han skulle öfvertaga och på eget ansvar vidtaga alla de åtgärder, hvilka för närvarande åligga revisionssekreterarne med afseende å mottagningen af så kallade veckomål. Att oafsedt den lättnad, som skulle beredas revisionssekreterarne, en stor fördel härigenom skulle vinnas genom en enhetlig och likartad behandling af veckomålen utaf en därför särskildt utbildad tjänsteman torde vara otvifvelaktigt. Någon betänklighet att öfverlämna dessa arbeten åt denne tjänsteman torde ej heller möta, om man blott tillser, att man därtill erhåller en till dylikt arbete behörigen kvalificerad person.

Eventuellt torde kunna lämnas föreskrift därom, att registratorn å denna afdelning skulle äga rätt att i förekommande tveksamma fall rådföra sig med någon viss ledamot i revisionen, exempelvis ordföranden, hvilken i så fall skulle underteckna beslutet och vara ansvarig för detsamma. Därjämte skulle naturligen nedre revisionen äga utfärda bestämmelser, som i förevarande afseende kunde anses erforderliga.

Hvad slutligen angår registratorn å afdelningen för afgjorda mål så skulle på sätt förut anförts till honom öfverlämnas samtliga inneliggande domar och utslag att af honom expedieras äfvensom alla handlingar i målet. Alla åtgärder som sammanhännga med domarnas och utslagens expedierande, hvilket arbete nu utföres delvis å registratorskontoret och delvis af protokollssekreterarne, skulle således öfvertagas af denne registrator, hvilken därjämte skulle på föreskrifvet sätt förfara med till målen hörande handlingar. Därjämte skulle han hafva hand om stämpelförsäljningen äfvensom på sätt förut nämnts upprätta statistik.

Här ofvan har endast i korta drag redogjorts för de göromål, som skulle falla å de olika registratorerna, men torde vid en omarbetning af den för nedre revisionen gällande arbetsordning härutinnan kunna lämnas uttömmande och fullt tydliga bestämmelser.

Med hänsyn till det arbete, som enligt föreliggande förslag skulle komma att åligga registratorerna å afdelningen för inkommande revisionsaker samt å afdelningen för inkommande besvärsmål och ansökningsärenden samt vikten af att vid förfall för någon af registratorerna hafva tillgång till en vikarie, som är fullt förtrogen med å dessa afdelningar förekommande göromål, torde blifva nödigt att å hvardera af dessa afdelningar anställas en kanslist. Däremot synes detta icke vara erforderligt å den tredje afdelningen, då registratorn å denna afdelning skulle kunna erhålla biträde utaf ofvannämnda tre protokollssekreterare.

Åt kanslisten å afdelningen för inkommande revisionsaker synes kunna lämnas i uppdrag att föra i nedre revisionen förekommande protokoll äfvensom, därest sådant skulle blifva stadgadt, i statsrådet förekommande protokoll i justitieärenden.

Huruvida ytterligare biträden äro erforderliga å de olika afdelningarna af registratorskontoret torde vara svårt att nu bedöma, men då detta synes sannolikt och i allt fall ytterligare arbetskraft erfordras för att vid semestrar och andra ledigheter erhålla lämpliga vikarier, torde en amanuens böra finnas å hvarje afdelning.

Hvad slutligen angår de med förevarande förslag förenade kost-

nader, så torde med hänsyn till vikten däraf att till registratorer erhållas fullt kompetenta personer, dessa böra i aflöningsafseende jämfästas med andra gradens tjänstemän och således erhålla en begynnelse-lön af 5,800 kronor med två ålderstillägg å 500 kronor. Dock torde med hänsyn därtill att registratorn å afdelningen för afgjorda mål skulle äga rätt till stämpelprovision äfvensom därtill att å denne tjänsteman på grund af beskaffenheten af honom åliggande göromål icke torde behöfva ställas så stora fordringar, som å de två andra registratorerna, för denne registrator en begynnelse-lön af 5,000 kronor med två ålderstillägg å 500 kronor vara tillräcklig.

Protokollssekreterarne skulle erhålla den af kommittén föreslagna lönen af 4,500 kronor med tre ålderstillägg å 500 kronor.

Kanslisterna skulle i aflöningsafseende jämfästas med första gradens tjänstemän och således hafva en begynnelse-lön af 4,000 kronor med tre ålderstillägg å 500 kronor.

Hvad angår det belopp, som skulle erfordras i vikariatsättningar med mera, så erinras därom att något belopp för beredande af semester åt protokollssekreterarne och skrifbiträdena icke blifver nödigt, då semester utan särskild kostnad kan beredas protokollssekreterarne under sommaren, då högsta domstolen tjänstgör å två eller allenast en afdelning, samt skrifbiträdena kunna komma i åtnjutande af semester under den tid, då vederbörande revisionssekreterare har semester. Således skulle särskild kostnad endast uppstå för beredande af semester åt registratorerna och kanslisterna. Med hänsyn härtill äfvensom därtill att, då tjänstemännens antal i nedre revisionen så väsentligt inskränkes, endast ett mindre belopp skulle behöfvas till gratifikation, torde anslaget till amanuenser, vikariatsättningar med mera kunna sättas till allenast 9,000 kronor.

Kostnaderna för förslaget skulle således ställa sig på följande sätt:

1	registrator	5,800: —
1	d:o	5,800: —
1	d:o	5,000: —
1	protokollssekreterare	4,500: —
2	d:o	9,000: —
1	kanslist	4,000: —
1	d:o	4,000: —
1	skrifbiträde	1,200: —
23	skrifbiträden	27,600: —
	Till amanuenser etc.	9,000: —
	Summa	75,900: —

eller således ett belopp, hvilket icke oväsentligt understiger det belopp, löneregleringskommittén uti ifrågavarande afseende kommit till, eller med omkring 10,000 kronor.

En följd af genomförande af förslaget torde vara att nuvarande protokollssekreterare skulle komma på indragningsstat, därvid torde böra erinras, att af nuvarande nio ordinarie protokollssekreterare fem vid 1912 års början uppnått en ålder af 60 år eller därutöfver och att af de återstående fyra ingen vid sagda tid är under 50 år.

Beträffande tre utaf dessa protokollssekreterare skulle dock kunna ifrågasättas skyldighet för dem att fullgöra den tjänstgöringsskyldighet, som enligt förslaget skulle åligga de för protokollsföringen i högsta domstolen anställda protokollssekreterarne. Det synes kanske dock obilligt att mot deras vilja pålägga dem ett dylikt arbete, som i sin helhet skulle vara ganska olikartadt med dem nu åliggande göromål.

Beklagligt är, att vid förslagets genomförande fast anställning icke kan beredas åt den mängd extra tjänstemän, hvilka sedan en lång tid tillbaka tjänstgjort i nedre revisionen och hvilkas arbete varit under de mer eller mindre provisoriska förhållanden, som länge rådt i nedre revisionen, för staten nödigt, men torde man icke äga rätt att vid genomförande af en lönereglering, som skall äga bestånd för längre tid, taga hänsyn härtill. För de mest meriterade af dessa tjänstemän torde dock fast anställning kunna beredas genom de föreslagna nya befattningarna å registratorskontoret.»

Konstituerade revisionssekreteraren Bååth, med hvilken tillförordnade revisionssekreterarne Söderwall och Lewin förenade sig, var af skiljaktig mening i de delar, följande yttrande utvisar:

»Då nedre revisionen fått sig anbefalldt att afgifva utlåtande öfver ett af löneregleringskommittén uppgjort förslag till reglering af nedre revisionen, åligger det enligt min mening nedre revisionen till en början att undersöka, huruvida någon förenkling af arbetet, och i följd däraf någon minskning af arbetskrafter, är möjlig och lämplig.

Därvid torde i första hand komma i betraktande *rubrikerna till Kungl. Maj:ts domar och utslag och de till parterna utgående expeditionerna.*

Såsom arbetet nu är ordnadt, åligger det först vederbörande protokollssekreterare eller amanuens att uppsätta förslag till rubrik, hvilket sker genom en hufvudsakligen formell bearbetning af hofrättens dom eller utslag. Denna rubrik justeras sedan af vederbörande revisionssekreterare, hvarefter ett exemplar af rubriken, som är afsedt att i

sinom tid förses med Kungl. Maj:ts decision, bildar den inneliggande domen eller utslaget, under det att ett annat exemplar af rubriken »till underdånig föredragning» eller i form af »betänkande» såsom bilaga fogas vid högsta domstolens protokoll. Därjämte mångfaldigas rubriken i 7 exemplar, hvilka vid föredragningen af målet öfverlämnas till de tjänstgörande justitieråden.

De utgående expeditionerna i målet, hvilka utgöra afskrift af rubriken med Kungl. Maj:ts decision, innehålla sålunda, förutom nämnda decision, detsamma som hofrättens dom eller utslag, ehuru i en något förändrad och möjligen ytterligare bearbetad form.

Det arbete, som sålunda af protokollssekreterare och amanuenser samt revisionssekreterare nedlägges på uppsättandet och justeringen af en dylik rubrik och det ytterligare arbete, som sedan tillkommer för utskrifning, ofta i flera exemplar, af de utgående expeditionerna samt deras kollationering med mera tager en icke ringa tid i anspråk, och hvad protokollssekreterarne och amanuenserna vidkommer torde detta arbete utgöra den mest tidsödande sysselsättningen af deras tjänstgöring på vederbörande rotel.

Man kan med skäl ifrågasätta, huruvida denna omarbetning af hofrättens domar och utslag och deras införande, på sätt som sker, i Kungl. Maj:ts rubriker samt de i följd häraf långa utgående expeditionerna äro nödiga, eller huruvida icke ett enklare arbetssätt i dessa hänscenden skulle kunna åstadkommas, utan att något men för rätts-säkerheten häraf behöfde blifva följden.

Enligt min mening torde saken lämpligen kunna ordnas på ungefär följande sätt:

Då hofrätternas rubriker i allmänhet äro särdeles väl och samvetsgrannt utarbetade, torde de i oförändradt skick kunna ligga till grund för Kungl. Maj:ts decisioner. För att erhålla *det inneliggande doms- eller utslagsexemplaret* låter vederbörande tjänsteman å registratorskontoret, så snart målet dit inkommit, genom skrifbiträde verkställa en afskrift af hofrättens dom eller utslag, hvilken afskrift af nämnda tjänsteman vidimeras.

Då målet aflämnats till vederbörande rotel och skall af revisionssekreteraren beredas till föredragning, förses nämnda afskrift med en omslagsresolution, som med afskriften sammanhäftas på sätt som sker med en expedition, bestående af flera ark. *Omslagsresolutionen*, som lämpligast bör hafva karaktären af ett *tryckt formulär*, bör innehålla ungefär följande:

»Kungl. Maj:ts dom i revisionssaken mellan A, sökande, och B, svarande, angående ....., i hvilken sak N. N. Häradsrätt meddelat utslag den ..... 19.... under § ..., samt N. N. Hofrätt den ..... 19.... under nr ..... gifvit dom.

I Hofrättens dom har sökanden yrkat ändring, (den ändring att .....) som svaranden bestridt, och hafva parterna å ömse sidor begärt ersättning för kostnaderna å saken hos Kungl. Maj:t.

Kungl. Maj:ts dom är med dess Högsta Domstol beslutet och gifven Stockholms Slott den ..... 19....

Kungl. Maj:t har i nåder låtit sig föredragas handlingarna i denna sak och etc. ....»

Sedan målet blifvit af högsta domstolen afgjort, införes härefter Kungl. Maj:ts decision på vanligt sätt.

Då *expedition* i målet därefter skall utfärdas till sökanden, förses det af honom ingifna original exemplar af hofrättens dom med en omslagsresolution, lika lydande med omslagsresolutionen å inneliggaren, hvilken omslagsresolution häftas fast vid hofrättsdomen och medelst Kungl. Maj:ts sekret därvid förseglas samt underskrifves af vederbörande.

Om svaranden för verkställighet eller af annan orsak önskar expedition i målet, torde han böra berättigas att, med företeende af hofrättsdomen i original eller i af registratorn i nedre revisionen bestyrkt afskrift, få den försedd med en dylik omslagsresolution, som medelst nedre revisionens sigill fästes vid hofrättsdomen på samma sätt som beträffande den utgående expeditionen till sökanden, och hvars riktighet vitsordas af registratorn. Det kan ock ifrågasättas, huruvida ej, åtminstone i alla mål där Kungl. Maj:t fastställt hofrättens dom, eller, med upphäfvande af hofrättens dom, fastställt underrättens i saken meddelade utslag, svarandens exemplar af hofrättsdomen i original eller i af registratorn bestyrkt afskrift kunde å registratorskontoret förses med ett »domsbevis», som medelst stämpel anbragtes å hofrättsdomen af ungefär följande innehåll:

»Kungl. Maj:t har i dom den ..... 19.... pröfvat rättvist att fastställa Hofrättens ofvanstående den ..... 19.... meddelade dom (rättvist, med upphäfvande af Hofrättens dom, fastställa Häradsrättens ofvanstående den ..... 19.... meddelade utslag) samt förpliktat N. N. att ersätta M. M. kostnaderna å saken hos Kungl.

Maj:t med ..... kronor jämte hvad som åtgår till lösen af Kungl. Maj:ts dom.»

Naturligtvis skulle det stå den svarande, som sådant önskar, öppet att erhålla afskrift genom registratorns försorg af hela ineliggaren, det vill säga både omslagsresolutionen och hofrättens dom, men säkerligen skulle flertalet svarandeparter, som innehafva exemplar af hofrättens dom, endast begära en omslagsresolution eller »domsbevis».

Beträffande Kungl. Maj:ts utslag i besvärsmål skulle, med de ändringar sakens natur kräfver, gälla hvad här om domar i revisions-saker angifvits. I vissa brottmål tillkommer dock expedieringen af utslag dels åt vederbörande åklagare till kännedom och dels till Kungl. Maj:ts befallningshafvande för verkställighet. Dessa expeditioner torde endast behöfva utgöras af omslagsresolutionen, enär såväl åklagaren som Kungl. Maj:ts befallningshafvande förut erhållit kännedom om under-rättens och hofrättens utslag, och omslagsresolutionen tillräckligt tydligt angifver, i hvilket hofrättsutslag ändring är sökt, samt innehållet af Kungl. Maj:ts utslag.

Vid föredragningen i högsta domstolen erfordras såsom förut är nämndt, 7 exemplar af ineliggaren att tillhandahållas högsta domstolens ledamöter. Dessa exemplar erhållas sålunda, att då å registratorskontoret afskriften af hofrättens dom verkställs, nämnda afskrift samtidigt mångfaldigas i erforderligt antal exemplar, hvilka sedan hvart och ett sammanhäftas med ett exemplar af omslagsresolutionen.

Beträffande *högsta domstolens protokoll* torde kunna ifrågasättas, huruvida den afskrift af rubriken »till underdånig föredragning» eller i form af »betänkande», hvilken såsom bilaga fogas till högsta domstolens protokoll, verkligen är erforderlig, eller huruvida icke, på sätt som äger rum i hofrätternas protokoll, endast ett kort angifvande af målet kunde vara till fyllest.

I revisions-saker, därest betänkande förekommer, kunde högsta domstolens protokoll affattas på ungefär följande sätt:

»Revisionssekreteraren N. N. föredrog revisions-saken mellan A, sökande, och B, svarande, angående ....., i hvilken sak N. N. Häradsrätt den ....., § ....., meddelat utslag och N. N. Hofrätt den ....., nr ....., gifvit dom, samt Nedre Revisionen afgifvit underdånigt betänkande se Bil.

Högsta domstolen biföll det underdåniga betänkandet (eller Högsta Domstolen pröfvade etc.....).»

Det afgifna betänkandet torde ej behöfva innehålla vidlyftigare ingress än:

»Betänkande i revisions-saken mellan A, sökande, och B, svarande, angående ....., i hvilken sak N. N. Häradsrätt den ..... 19....., § ....., meddelat utslag och N. N. Hofrätt den ..... 19 ....., nr ....., gifvit dom.

Nedre Revisionen hemställer etc.....».

Någon tvekan om hvilket mål betänkandet och Kungl. Maj:ts dom enligt protokollet afser torde ej kunna råda, då hänvisning gifves till både underrättens och hofrättens utslagsdagar och § eller nr, samt om akten, inneliggaren och vederbörande rotlar förses med anteckning om hvilken dag och å hvilket af högsta domstolens rum samt under hvilken § i protokollet målets afgörande företagits.

I besvärsmål blifver förfarandet motsvarande med den skillnad endast att något betänkande ej ifrågakommer.

Det här föreslagna systemet afser endast sådana mål, däri klagan föres mot af hofrätt gifven dom eller meddeladt utslag. I skiftes-
mål, dispachemål, mål enligt lösdrijfverförordningen samt åtskilliga ansökningsärenden skulle alltså rubriker af hittills brukligt slag förekomma, och torde, hvad förstnämnda två slag af mål beträffar, vara lämpligast att vederbörande revisionssekreterare själfva uppsätta nämnda rubriker. Rubriker i öfriga af dessa mål och ärenden, hvilka i allmänhet äro ganska kortfattade och af synnerligen enkel beskaffenhet, kunna likaledes uppsättas af revisionssekreteraren med eller utan hjälp af amanuens eller skrifbiträde.

Fall kunna ju förekomma, då hofrättsrubriken innehåller sådana felaktigheter att den måste omskrifvas, och således rubrik af nu brukligt slag erfordras till Kungl. Maj:ts dom eller utslag. Dessa undantag torde emellertid säkerligen blifva så sällsynta, att de icke böra inverka bestämmande på det regulära förfarandet.

Om så finnes nödigt, kunde hofrätterna erhålla förståndigande *dels* att i sina rubriker anteckna, under hvilken § i protokollet underrättens utslag meddelats, *dels ock* att alltid i rubrikerna intaga underrättens öfverklagade utslag in extenso.

Därest nu antydda system komme att tillämpas, blefve alltså det protokollssekreterarne och amanuenserna åliggande arbete betydligt minskadt.

Då det vidare i regel torde vara lämpligast, att revisionssekreterarne i största möjliga utsträckning själfva skriva sina *föredragnings-*

promemorior, erfordras i detta hänseende icke något biträde från protokollssekreterarnes och amanuensernas sida. Där i vissa fall ett måls beskaffenhet för revisionssekreteraren möjliggör ett användande af hjälp vid promemorians affattande, såsom då långa vittnesmål skola tämligen ordagrannt införas i promemorian och dylikt, torde sådan hjälp kunna fullt tillfredsställande erhållas af skrifbiträde i revisionen.

Det biträde, som protokollssekreterare och amanuenser i öfrigt lämnat revisionssekreteraren i och för måls beredande till föredragning, torde utan svårighet kunna af revisionssekreteraren själf utföras.

Beträffande *mottagningen af veckomål* torde detta arbete, såsom grefve Hamilton föreslagit, kunna öfverlämnas åt en registrator för inkommande besvärsmål och ansökningsärenden. Dock torde denne registrator böra på eget ansvar endast äga att från hofrätterna infordra akter i inkomna mål. Öfriga till mottagningen hörande handläggningsfrågor, såsom beslut om kommunikation, remiss, infordrande af protokoll med mera, böra af registratorn hänskjutas till veckohafvande revisionssekreteraren, hvarvid det dock åligger registratorn att föreslå erforderlig åtgärd genom att till handlingarna foga vederbörligen uppsatt koncept eller ifyllt formulär till det beslut, som af omständigheterna påkallas. Sedan revisionssekreteraren meddelat beslut i ärendet, expedieras beslutet omedelbart genom registratorns försorg och på hans ansvar.

Hvad angår *expedierandet af Kungl. Maj:ts domar och utslag* anser jag att detta arbete, på sätt grefve Hamilton närmare utvecklats, lämpligen bör öfverlämnas åt en särskild registrator för afgjorda mål, hvilken jämväl bör ombesörja upprättandet af *statistisk*.

Det för protokollssekreterarne återstående arbetet kommer alltså att inskränka sig till *protokollsföringen i högsta domstolen*, som torde kunna utföras af tre protokollssekreterare, hvilka därjämte kunde, såsom grefve Hamilton föreslagit, ytterligare biträda med en del förekommande göromål såsom kollationering med mera i nedre revisionen.

Protokollsföringen i statsrådet torde kunna ordnas i öfverensstämmelse med grefve Hamiltons förslag.

I fråga om *organisationen af registratorskontoret* instämmer jag med grefve Hamilton med de modifikationer, som följa af hvad ofvan angifvits.

Då enligt mitt förslag de utgående expeditionerna blifva synnerligen korta och arbetet med desamma i många fall kan inskränkas till ifyllandet af tryckta formulär, kommer skrifbiträdenas sysselsättning hufvudsakligen att bestå i verkställandet af erforderliga afskrifter af hofrätternas domar och utslag jämte mångfaldigande af de handlingar,

som äro afsedda för målens föredragning, samt att i ett eller annat fall lämna revisionssekreterarne biträde vid promemorieskrifning, särskildt i fråga om mera omfattande veckomål. Antalet *skrifbiträden på stat*, hvilka böra vara kunniga i maskinskrifning och stenografi, torde därför ej behöfva sättas högre än till sex. Skulle deras arbetskraft vid ett eller annat tillfälle befinnas otillräcklig, torde extra skrifhjälps kunna anlitas.

Nedre revisionens stat för kansliet skulle alltså enligt mitt förslag, oafsedt ålderstillägg, få följande utseende:

2 registratorer	11,600: —
1 registrator.....	5,000: —
3 protokollssekreterare	15,000: —
2 kanslister	8,000: —
6 skrifbiträden	7,200: —
Till 3 amanuenser, vikariatersättning, tillfällig skrifhjälps, m. m.....	9,000: —
	<hr/> Summa 55,800: —

Beträffande revisionssekreterarnes åligganden vill jag framhålla följande:

Mot bibehållandet af nedre revisionens *betänkanden* i deras nuvarande form har löneregleringskommittén enligt min mening anfört vägande skäl. Lämpligast torde vara att, där betänkande i ett mål skall afgifvas, sådant afgifves å nedre revisionens vägnar af föredragande revisionssekreteraren.

Lika med kommittén anser jag vidare, att revisionssekreterare bör äga att från vederbörande myndigheter *infordra utlåtanden* i mål, som äro lämnade till hans beredning, hvarjämte jag hyser den åsikten, att de befogenheter, som enligt § 7 i *arbetsordningen* tillkomma nedre revisionen, böra öfverflyttas på vederbörande revisionssekreterare. Det torde nämligen icke kunna vara förenadt med någon våda eller olägenhet att åt en jurist med den mognad och erfarenhet, som en revisionssekreterare bör besitta, öfverlämna handläggningen af dylika frågor af öfvervägande formell natur. Härtill kommer, såsom kommittén i fråga om betänkandena antydt, att i många fall de två tillkallade bisittarna icke hafva erforderligt tillfälle att själfständigt sätta sig in i det ärende, i hvars handläggning de skola deltaga, utan torde faktiskt ärendets riktiga behandling vara så godt som helt och hållet beroende på den revisionssekreterare, som ärendet tillhör. Här liksom i fråga om betänkandena

torde det för öfrigt ej möta hinder för en yngre och mindre van revisionssekreterare att af en äldre och mera erfaren kamrat erhålla de råd och upplysningar, som, särskildt i formellt hänseende, i något fall kunna vara af nöden.

Enligt dessa principer skulle alltså hvarje revisionssekreterare äga att såväl i fråga om betänkanden som i öfriga afseenden handla å nedre revisionens vägnar, med undantag dock för sådana fall, som enligt sakens natur skola afgöras af nedre revisionen i plenum.

Såväl härigenom som särskildt till följd af den förenkling i rubrik-systemet och expedieringen, som ofvan föreslagits, skulle en viss tidsbesparing vinnas för revisionssekreterarne, men denna tidsbesparing kommer dock att motsvaras af en viss arbetsökning i andra afseenden, i det revisionssekreterarne enligt förevarande förslag komma att själfva få uppsätta ineliggarnas omslagsresolutioner samt utföra en del förberedande arbeten till föredragningen, för hvilka de nu kunna påräkna protokollssekreterarnes biträde.

I fråga om antalet *ordinarie och konstituerade revisionssekreterare* instämmer jag med pluraliteten. Visserligen finnas många skäl som tala för, att samtliga revisionssekreterare borde konstitueras och icke erhålla fullmakt å ordinarie tjänst, men af hänsyn därtill, att hofrätternas ledamöter, såsom domare, måste så vidt möjligt vara ordinarie, bör detta sätt för revisionssekreterarnes anställande icke ifrågakomma.

Såsom kommittén framhållit, är dock revisionssekreterarebefattningen af den art, att en person icke gärna kan tänkas kvarstå i densamma längre än en jämförelsevis kort tid, hvadan de ordinarie revisionssekreterarne måste förr eller senare beredas tillfälle att öfvergå till andra befattningar. Då flertalet revisionssekreterare förut varit hofrättsråd, torde vara lämpligt att vid utnämning af revisionssekreterare tillförsäkra honom rätt att, vid inträffande ledighet i den hofrätt han tillhört, återgå till sin förra befattning såsom hofrättsråd med bibehållande af förutvarande åldersberäkning och befordringstur. En sådan anordning blefve säkerligen i många fall till fördel både för staten och för revisionssekreteraren, hvarjämte det för hofrätterna icke vore utan betydelse att kunna återbördas en och annan ledamot, som en längre tid tjänstgjort såsom revisionssekreterare.»

Tillförordnade revisionssekreteraren Wihlborg anförde:

»Jag är ense med konstituerade revisionssekreteraren Bååth utom därutinnan att jag *dels* anser att i fråga om skyldigheten för nedre revisionen att i vissa mål afgifva betänkande någon förändring i de

nuvarande förhållandena ej bör äga rum, *och dels* ej finner anledning göra något uttalande i afseende å frågan om rätt för revisionssekreterare, som varit hofrättsråd, att återgå till sin förra befattning med bibehållande af förutvarande befordringstur och åldersberäkning.» Som ofvan

Efter befallning
John Samuelson.
